

ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FACTORS AFFECTING TO THE DEBT REPAYMENT POTENTIAL OF LOAN CLIENTS
OF BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES
CHOM BUENG BRANCH IN RATCHABURI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Business Administration
Master of Business Administration Program
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง
จังหวัดราชบุรี” เสนอโดย นางสาวฤทัยรัตน์ ดวงชื่น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารท์ศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)

...../...../.....

57602410: หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คำสำคัญ: ศักยภาพการชำระหนี้

ศุภยรัตน์ ดวงชื่น: ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์. 120 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ และเพื่อศึกษาสภาวะปัญหาต่างๆ ของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นลูกค้ำเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ Independent sample t-test สถิติ One way ANOVA (F-test) และสถิติ Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้เงินของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลผลิต และสภาพการถือครองที่ดิน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ภัยน้ำท่วม ภัยแล้ง และราคาน้ำมัน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้เงินของลูกค้ำในกาชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด และชำระหนี้ครบตามจำนวน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลผลิต และรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ และนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

57602410: MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM

KEYWORDS: DEBT REPAYMENT POTENTIAL

RUETHAIRAT DUANGCHUEN: FACTORS AFFECTING TO THE DEBT REPAYMENT POTENTIAL OF LOAN CLIENTS OF BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES CHOM BUENG BRANCH IN RATCHABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: ASSOC.PROF. PITAK SIRIWONG, Ph.D. 120 pp.

This research aimed at studying and comparing factors affecting to the debt repayment potential of loan clients, and studying current issues of clients of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) Chom Bueng Branch in Ratchaburi province by using a questionnaire as a research tool. The sample was 400 of loan clients of BAAC Chom Bueng branch, and adopted descriptive statistics included percentage, arithmetic mean and standard deviation, and hypothesis testing methods included independent sample t-test, one-way ANOVA (F-test) and Chi-Square test at the significant level of 0.05.

This result showed that economic factors and social factors were at the highest level of effect on a debt repayment potential of loan clients. The economic factors were an amount of loan from the bank, production revenue and land tenure status, while the social factors were flood, drought and oil price. Those factors affected to the debt repayment potential of loan clients in terms of on-time and total debt amount repayment. The result of hypotheses testing also shows that following demographic factors – age, marriage status, education level, occupation and monthly average expense – differently affected to the debt repayment potential of loan clients with the statistically significant level of 0.05. For economic factors, a land tenure status, size of production area, duration of being a bank client, amount of loan from the bank, production revenue and additional revenue from another job affected to the debt repayment potential of loan clients with the statistically significant level of 0.05. Lastly, for social factors, disasters, economic situation and government campaigns affected to the debt repayment potential of loan clients with the statistically significant level of 0.05.

Master of Business Administration Program

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อแก้ไข ต่างๆที่เป็นประโยชน์ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และมอบประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างจากลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ เพื่อนๆที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจนสามารถดำเนินการวิจัยเป็นผลสำเร็จ

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือเป็น กำลังใจ และคอยสนับสนุน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จคุณค่าหรือประโยชน์อันใดที่เกิดจาก วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านผู้วิจัยหวังเป็นอย่าง ยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีความสนใจสืบต่อไป

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ	ฉ
	สารบัญตาราง	ณ
	บทที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	สมมติฐานของการวิจัย	2
	ขอบเขตและวิธีวิจัย	3
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	ประโยชน์ที่ได้รับ	7
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
	ประวัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	8
	แนวคิดการพัฒนาศักยภาพ	16
	แนวคิดการจัดทำแผนธรรมาภิบาล	24
	ความหมายและหลักการบริหารสินเชื่อ	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3	วิธีดำเนินการวิจัย	47
	ระเบียบวิธีการวิจัย	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
	ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
	การวิเคราะห์ข้อมูล	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	53

บทที่	หน้า
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการ ชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี..... 57
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการ ชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี..... 63
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี..... 68
	ผลการวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัย..... 70
5	สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลข้อเสนอแนะ 95
	สรุปผลการวิจัย 95
	อภิปรายผล 99
	ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย 101
รายการอ้างอิง	 103
ภาคผนวก	 107
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย..... 109
	ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 116
ประวัติผู้วิจัย	 120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ	53
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ.....	53
3	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ	54
4	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านระดับการศึกษา	54
5	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ	55
6	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน.....	55
7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อเดือน.....	56
8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน.....	56
9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดิน.....	57
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่การผลิต	58
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธนาคาร ธ.ก.ส.....	59
12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ธ.ก.ส. .	60
13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้จากผลผลิต.....	61
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ.....	62
15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับภัยพิบัติต่างๆ ที่มีผลกระทบ ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้.....	63
16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบ ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้.....	64
17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการจาก นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล	65
18	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ...	68
19	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ครบตามจำนวน	69
20	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้านเพศ.....	71

ตารางที่	หน้า
21	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้านอายุ 72
22	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน สถานภาพสมรส..... 73
23	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน ระดับการศึกษา..... 74
24	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้านอาชีพ 76
25	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 77
26	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน..... 78
27	การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 79
28	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน สภาพการถือครองที่ดิน 80
29	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน ขนาดของพื้นที่การผลิต 82
30	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร 83

ตารางที่		หน้า
31	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน จำนวนเงินกู้จากธนาคาร	84
32	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน รายได้จากผลผลิต	86
33	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ.....	87
34	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน ภัยพิบัติต่างๆ.....	88
35	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน สถานะเศรษฐกิจ	90
36	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง กับข้อมูลด้าน นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล	91
37	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีความคิดที่จะจัดตั้ง ธนาคารเกษตร แต่ไม่สามารถตั้งได้ เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวข้องกับหลักประกันเงินกู้ และปัญหาการควบคุมต่างๆ เกี่ยวกับหลบนหินี่สิน ต่อมาได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ครั้งแรกในประเทศไทย คือ สหกรณ์วัดจันทร์ ชาวเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ได้นำเงินจากสหกรณ์ไปลงทุนประกอบอาชีพต่างๆ แต่ตัวสหกรณ์เองก็ต้องการแหล่งเงินกู้ของตัวเอง เนื่องจากไม่มีเงินทุนมาดำเนินงาน โดยขอกู้เงินจาก “ธนาคารสยามกัมมาจล” หรือ “ธนาคารไทยพาณิชย์” ในปัจจุบันในที่สุดจึงมีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ พ.ศ. 2486 ตามพระราชบัญญัติธนาคาร โดยเป็นแหล่งทางการเงินและอำนวยความสะดวกแก่สหกรณ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศไทย หลังก่อตั้งธนาคารนี้ก็มีปัญหา ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพพอที่จะเอื้ออำนวยสินเชื่อให้กับเกษตรกรได้ รัฐบาลจึงได้ก่อตั้งธนาคารขึ้นมาใหม่ ชื่อว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อ พ.ศ. 2509 โดยให้เป็นสถาบันระดับชาติ ทำหน้าที่ให้สินเชื่อเกษตรกรอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านของเกษตรกรโดยตรงและสถาบันเกษตรกร นายจำเนียร สารระนาคน ผู้จัดการ ธ.ก.ส. คนแรก ได้วางรากฐานการดำเนินงานพร้อมทั้งอุดมการณ์การทำงานให้พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนละเว้นการอันควรต่าง ๆ โดยได้อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ซื่อสัตย์ สุจริต และไม่เบียดเบียนลูกค้า เพราะงานสินเชื่อเพื่อการเกษตร เป็นงานที่กว้างขวางและซับซ้อน ต้องศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญยิ่งขึ้น ขอให้ท่านละเว้นการอันควรละเว้น ไม่เบียดเบียนเกษตรกรลูกค้า จงทำงานหนัก เร่งรัด ฉับไว ถูกต้อง และแม่นยำ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งพนักงาน ธ.ก.ส. ถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2559)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนในด้านสินเชื่อทางการเกษตรให้ความช่วยเหลือทางด้านแหล่งเงินทุน แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรสำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมถือเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย ประชากรไทยที่เป็นเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเดือดร้อนเรื่องเงินที่จะใช้เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร เนื่องจากไม่สามารถหาเงินได้จากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป อาจสืบเนื่องมาจากการไม่มีหลักทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยสูงเกินกว่าที่เกษตรกรจะรับไหว หรือหลักเกณฑ์การกู้เงินต่างๆ ที่เกษตรกรอาจมีคุณสมบัติไม่เพียงพอ จึงยากในการจะหาแหล่งเงินทุนได้จากที่อื่น

รัฐบาลได้กำหนดให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นธนาคารของรัฐบาลในสังกัดกระทรวงการคลัง กำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระปัญหาทางการเงินให้แก่ลูกค้า เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกร โดยช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการชำระหนี้ การดำรงชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ดังนั้น ธนาคารจึงกำหนดแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรในวิธีต่างๆ เช่น การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การผิดผ่อนระยะเวลาในการชำระหนี้ ปัจจุบันมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงตามนโยบายของรัฐบาล วิธีการดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาให้เกษตรกรได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น การที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรได้ คือเกษตรกรกู้เงินกับธนาคารและสามารถนำเงินไปลงทุนแล้วเกิดรายได้ เลี้ยงชีวิตและครอบครัว เมื่อถึงกำหนดระยะเวลามีเงินเหลือเพียงพอที่จะชำระหนี้โดยที่ไม่เดือดร้อน

ปัจจุบันลูกค้าเกษตรกรกู้เงินจากธนาคาร แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดระยะเวลาบ่อยครั้งที่ละลายปล่อยให้เกิดเป็นหนี้ค้างชำระ ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น หรือบางครั้งลูกค้าอาจชำระหนี้ได้ แต่กู้เงินจากที่อื่นเพื่อนำมาชำระหนี้ที่ธนาคารอีกทอดหนึ่ง ส่งผลให้เกษตรกรต้องเป็นหนี้อย่างไม่รู้ที่สิ้นสุด ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้า เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการชำระหนี้ล่าช้า และไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด และเพื่อทราบแหล่งที่มาของรายได้ที่แท้จริง ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ จากลูกค้า เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านให้สินเชื่อ การป้องกันหนี้ค้างชำระ และเพิ่มมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของลูกค้าธนาคาร ให้ลูกค้าสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาวะปัญหาต่างๆ ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิตระยะเวลาในการเป็นลูกค้าธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจาก

อาชีพอื่นๆส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง

3. ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร คือ ลูกค้ำเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี จำนวน 5,344 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ TaroYamane 1973(ประสพชัย พสุนนท์, 2553) สูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

e คือค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น และเพื่อความเหมาะสมผู้วิจัยจึงทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งเป็น

3.1.1 ด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

3.1.2 ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ

3.1.3 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล

3.2 ตัวแปรตาม คือ ศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ได้แก่ การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด และการชำระหนี้ครบตามจำนวน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

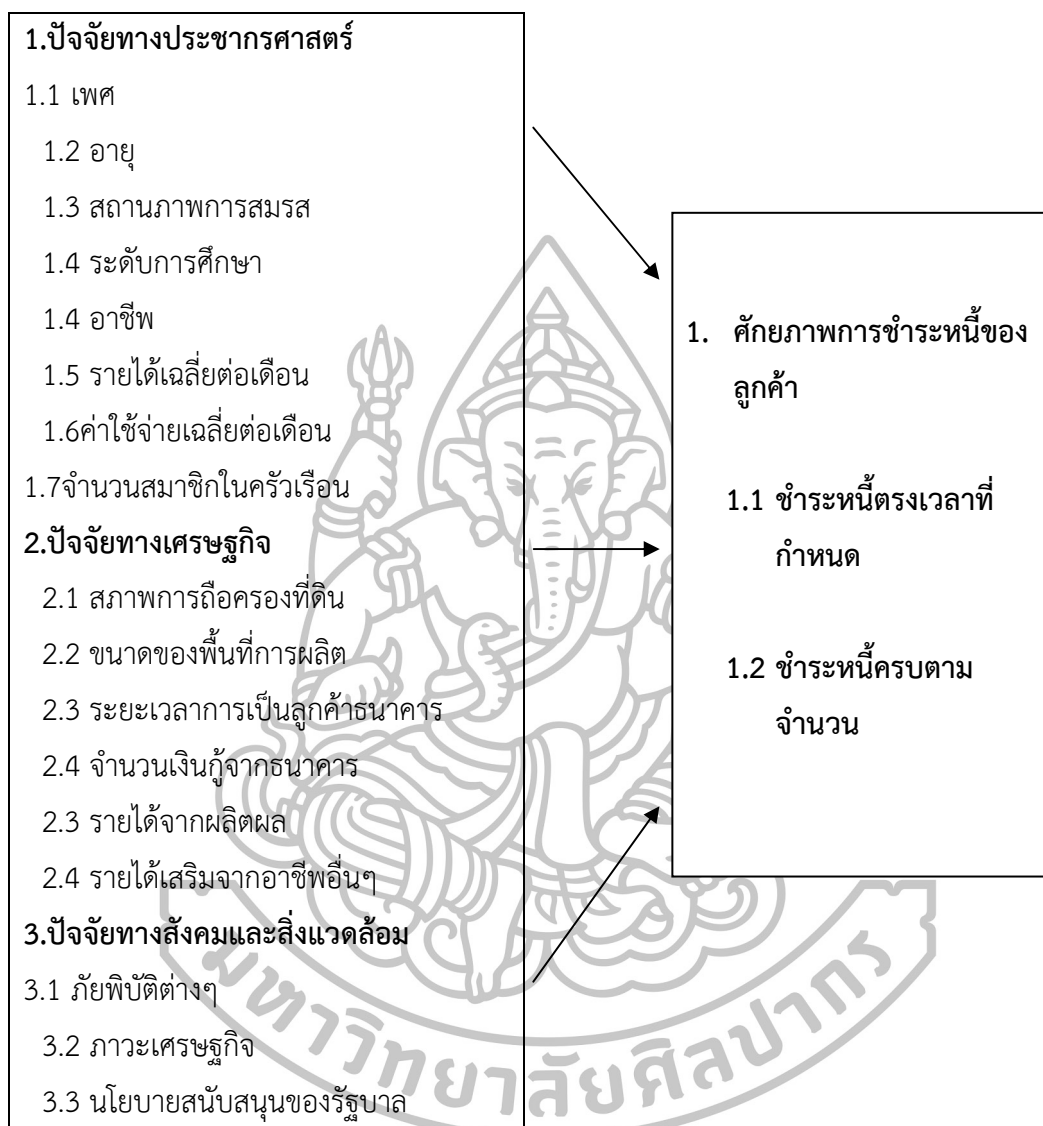
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาถึงปัญหาทางด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ตลอดจนจนศึกษาถึงปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล และจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่ส่งผล หมายถึง สาเหตุอันเป็นทางให้เกิดผลต่างๆ เช่น การศึกษาเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้ความสามารถ ความขยันเป็นปัจจัยให้เกิดความสำเร็จ
2. ศักยภาพการชำระหนี้เงินกู้ หมายถึง ความสามารถของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่สามารถนำเงินจากการประกอบอาชีพมาชำระหนี้เงินกู้จากธนาคารได้ตามจำนวนและตามกำหนดเวลา

3. ชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด หมายถึงเมื่อถึงกำหนดการชำระหนี้ ลูกค้าเงินกู้สามารถชำระหนี้ได้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้
4. ชำระหนี้ครบจำนวน หมายถึง เมื่อถึงกำหนดการชำระหนี้ ลูกค้าเงินกู้สามารถชำระหนี้ได้ครบตามจำนวนเงินกู้ที่คงเป็นหนี้อยู่กับธนาคารได้ทั้งหมด
5. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ในด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
6. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ในด้านการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่การผลิต ระยะเวลาการเป็นลูกค้าเงินกู้ของธนาคารจำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ
7. สภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง สถานภาพหรือสิทธิต่างๆที่บุคคลมีต่อที่ดิน ซึ่งรวมถึงสิทธิในการใช้และการเป็นเจ้าของที่ดิน โดยการถือครองที่ดินแบ่งได้หลายลักษณะ เช่น ที่ดินของตนเอง จำนวนผู้อื่น ชายฝากผู้อื่น รับจำนวนที่ดินผู้อื่น รับชายฝากที่ดินเช่าที่ดินผู้อื่น
8. ขนาดของพื้นที่การผลิต หมายถึง พื้นที่การผลิตทั้งหมดของลูกค้า รวมถึงพื้นที่การผลิตของสมาชิกในครัวเรือนที่ต้องรับผิดชอบด้วย
9. ระยะเวลาการเป็นลูกค้าธนาคาร หมายถึง ระยะเวลาการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าเงินกู้จนถึงระยะเวลาปัจจุบัน
10. จำนวนเงินกู้จากธนาคาร หมายถึง เงินกู้ทั้งหมดที่ลูกค้าได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาออมบิ่ง
11. รายได้จากผลิตผล หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการประกอบการเกษตรของลูกค้า
12. รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ หมายถึง รายได้อื่นๆที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบการเกษตร
13. ปัจจัยทางสังคม หมายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ในด้าน ภัยพิบัติ ภาวะเศรษฐกิจ และนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล
14. ภัยพิบัติต่างๆ หมายถึง ภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม
15. ภาวะเศรษฐกิจ หมายถึง ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น
16. นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล หมายถึง นโยบายต่างๆที่รัฐบาลได้สนับสนุนหรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในขณะเวลานั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปศึกษา พัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานต่างๆของธนาคาร

2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของประชากร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง เพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลือลูกค้าได้อย่างถูกต้องให้สามารถกำกับดูแลสินเชื่อให้ตรงจุดป้องกันการเกิดหนี้ค้างที่เพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ศึกษานวนคิด ทฤษฎี จากบทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และการสืบค้นจากข้อมูลสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นแนวทางของการวิจัย ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ประวัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. แนวคิดการพัฒนาศักยภาพ
3. แนวคิดการจัดทำแผนธรรมาภิบาล
4. ความหมายและหลักการบริหารของสินเชื่อ
5. ภาระหนี้สินและสาเหตุของการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในปี 2509 มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร สำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร โดยมีนายจำเนียร สาระนาค ผู้จัดการ ธ.ก.ส. คนแรกได้วางรากฐานการดำเนินงานพร้อมทั้งอุดมการณ์การทำงานให้พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนละเว้นการอันควรต่าง ๆ โดยได้อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ซื่อสัตย์ สุจริต และไม่เบียดเบียนลูกค้า เพราะงานสินเชื่อเพื่อการเกษตร เป็นงานที่กว้างขวางและซับซ้อน ต้องศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญยิ่งขึ้น ขอให้ท่านละเว้นการอันควรละเว้น ไม่เบียดเบียนเกษตรกรลูกค้า จงทำงานหนัก เร่งรัด ฉับไว ถูกต้อง และแม่นยำ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งพนักงาน ธ.ก.ส. ถิ่นปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2559)

1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมรวมถึงพัฒนาความรู้ในด้าน

เกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวเกษตรกร

2. ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม

3. ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใด ที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร หรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจหรือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

4. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า “เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มีการจัดการที่ทันสมัย ให้บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร” เพื่อการก้าวสู่การเป็นธนาคารพัฒนาชนบทเต็มรูปแบบ ธ.ก.ส. ได้กำหนดพันธกิจที่สำคัญดังนี้ คือ

1. บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตร และตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. พัฒนาการบริหารและการจัดการทรัพยากร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ชุมชน สถาบันการเงินชุมชน และสถาบันเกษตรกร อย่างเกื้อกูล แบ่งปันและเป็นธรรม

3. บริหารจัดการเงินทุนให้เพียงพอและมีต้นทุนที่เหมาะสมต่อลูกค้าและการดำเนินงาน

4. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการบริการ

5. มุ่งมั่นหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยึดหลักการดำเนินงาน SPARK ในการบริหารงานเพื่อช่วยสะท้อนความรับผิดชอบต่อองค์การที่มีต่อประชาชน สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นตัวขับเคลื่อนในการดำเนินการตามพันธกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์อันพึงประสงค์ หลัก SPARK ประกอบด้วย

1. Sustainability (S) ความยั่งยืนทั้งองค์การ ธ.ก.ส. ลูกค้า ผู้ถือหุ้น สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. Participation (P) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. Accountability (A) ความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการและบุคลากร

4. Respect (R) ความเคารพและให้เกียรติต่อตนเองและผู้อื่น

5. Knowledge (K) การส่งเสริมและยกระดับความรู้ให้เป็นธนาคารแห่งการเรียนรู้

จากบทบาทหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสามารถแบ่งตามยุคสมัยได้ 5 ทศวรรษ ดังต่อไปนี้(ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2559)

ทศวรรษที่ 1 (พ.ศ.2509-2519) มุ่งลดบทบาทเงินกู้้นอกระบบในทศวรรษแรก ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญกับการให้สินเชื่อเพื่อการผลิตระยะสั้น และระยะปานกลางแก่เกษตรกรให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว เพื่อลดบทบาทของเงินกู้้นอกระบบ โดยสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน โดยใช้บุคคลในกลุ่มค้ำประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน สร้างรากฐานความพร้อมของเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้ และฐานะทางการเงินที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2520-2529) พัฒนาการให้สินเชื่อและบริการครบวงจรธ.ก.ส.ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน ในรูปแบบของสัญญาเครดิตเงินสด เพื่อให้เกษตรกรเบิกรับเงินกู้โดยสะดวก และเริ่มดำเนินงานบนพื้นฐานความร่วมมือกับส่วนราชการและเอกชน ในการช่วยหาปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการเกษตรอย่างครบวงจร ในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเชื่อมโยงการตลาด โดยการจัดตลาดกลางพืชผลการเกษตรตลอดจนการรับจำนำข้าวเปลือก

ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ.2530-2539) ช่วยเหลือเกษตรกรชั้นเล็กและยากจนจัดตั้งสถาบันเกษตรกรได้พยายามขยายการให้บริการเกษตรกรให้ทั่วถึงและครอบคลุมยิ่งขึ้นโดยเฉพาะเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน ซึ่งปกติจะไม่สามารถขอใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ ธ.ก.ส. จึงกำหนดหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะเพื่อให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรดังกล่าว เช่น การแปรรูปผลผลิตช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกร ขณะเดียวกันยังสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้ำรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้ำ ธ.ก.ส. หรือ สกต. เพื่อเป็นองค์กรของเกษตรกรลูกค้ำในการสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด และได้ริเริ่มโครงการวัฒนธรรมบริการ เพื่อพัฒนาพนักงานให้มีทักษะความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญในการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้ำ

ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ.2540-2549) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชนบทได้ปรับบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินงานครั้งสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขอแก้ไข พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้ครอบคลุมการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอื่นเพื่อเสริมรายได้ รวมทั้งการพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิต ตลอดจนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกษตรกรลูกค้ำ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมั่นคง สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชนควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุน

การรักษาสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังให้พนักงานดูแลและให้บริการลูกค้าอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง นอกจากนี้ ในปี 2542 ธ.ก.ส. ได้จัดตั้งกองทุนขึ้นโดยใช้ชื่อว่า กองทุนธนาคารอิสลาม (Islamic Banking Fund) เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม และสามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบ พ.ร.บ. ธ.ก.ส

ทศวรรษที่ 5 (พ.ศ.2550-ปัจจุบัน) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยและให้บริการสินเชื่อที่หลากหลายยังคงมุ่งมั่นกับภารกิจพัฒนาชนบทภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อย ขยายการให้บริการสินเชื่อไปสู่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์ทุกประเภท ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เพื่อให้เกษตรกรลูกค้ามีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานทำงานเป็นทีม มีความซื่อสัตย์ มีสำนึกรับผิดชอบ และใช้ชีวิตพอเพียงบนมาตรฐานเดียวกัน ทุกช่วงเวลาที่ผ่านมา ธ.ก.ส. มุ่งมั่นต่อพันธกิจที่มีต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนเกษตรกร และเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบทให้เติบโตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพ.ศ. 2509 และแก้ไขเพิ่มเติมล่าสุดโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่ 6)พ.ศ.2549 ได้กำหนดหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ซึ่งจะต้องดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการประกอบธุรกิจอื่น อันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์กระทรวงการคลังในฐานะกระทรวงเจ้าสังกัดได้กำหนดแนวนโยบายของผู้ถืออำนาจรัฐ (Statement of Directions: SOD) สำหรับ ธ.ก.ส.

แนวนโยบายที่ 1 การขยายบทบาทการเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร และประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนเป็นเครือข่ายธุรกิจ ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าขึ้นปฐมภูมิสู่สินค้าเกษตรแปรรูป พัฒนาระบบฐานข้อมูลการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรร่วมกับส่วนงานภาครัฐ สนับสนุนการรวมกลุ่มสหกรณ์ภาคการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง พัฒนารูปแบบการประกอบธุรกิจร่วมกับองค์กรการเงินชุมชน และสถาบันการเงินชุมชน เป็นช่องทางการให้บริการแก่ธนาคาร (Banking Agent) การสร้างวินัยทางการเงินและการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) พร้อมทั้งขยายบทบาทการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนรายย่อยในชนบททั้งที่เป็นเกษตรกรและไม่เป็นเกษตรกร

แนวนโยบายที่ 2 การสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินของเกษตรกร โดยการ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินให้มีความหลากหลาย เพิ่มบทบาทการให้สินเชื่อห่วงโซ่ อุปทานการเกษตร (Supply Chain) และพัฒนารูปแบบการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Mobile Banking เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการใช้บริการธนาคาร

นอกจากแผนนโยบายดังกล่าวข้างต้น ธ.ก.ส. ได้จัดทำแผนการดำเนินงานระยะสั้นและ ระยะยาว เพื่อการพัฒนาองค์กรที่เป็นระบบตามตัวชี้วัดของรัฐวิสาหกิจ เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ ดังต่อไปนี้

1. แผนระยะสั้น

1.1 ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้รองรับการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 เพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญของพนักงานเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเชื่อมั่นและยั่งยืน

1.3 จัดทำแผนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนนโยบายรัฐบาลที่ อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันส่งผลกระทบต่อธนาคาร

1.4 ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงจากปัจจัยต่างๆ

1.5 ร่วมจัดทำระบบฐานข้อมูลลูกค้าฐานรากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อ สนับสนุนการกำหนดนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน

2. แผนระยะยาว

2.1 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อให้บริการทางการเงินอย่างครบวงจรแก่ภาคการเกษตร และชนบท ควบคู่กับการเสริมสร้างองค์ความรู้และสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

2.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารและ การบริการประชาชน

2.3 จัดทำระบบฐานข้อมูลลูกค้าของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งระบบเพื่อสนับสนุน การกำหนดนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน

สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของ ธ.ก.ส.แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2559)

1. สภาพแวดล้อมภายนอก

1.1 นโยบายภาครัฐและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Political-Legal Forces) จากร่าง แผนพัฒนาฯ 12 ยุทธศาสตร์ประเทศ นโยบายรัฐบาล รวมทั้งประเด็นสำคัญตามมติคณะรัฐมนตรี เช่น การส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร สอดคล้องต่อทิศทางของ

ธ.ก.ส. โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สำหรับนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร เช่น การพัฒนาโครงสร้างระบบการชำระเงิน การปรับเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงขององค์กรและเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาระบบงานด้านต่างๆ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานที่ทางรัฐบาลกำหนด

1.2 เศรษฐกิจ (Economic Forces) จากภาวะเศรษฐกิจโลก พบว่าเศรษฐกิจกลุ่มประเทศคู่ค้าของไทยมีแนวโน้มฟื้นตัว แต่เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มชะลอตัว เศรษฐกิจประเทศไทย มีแนวโน้มขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก แต่เศรษฐกิจการเกษตรมีแนวโน้มหดตัวเนื่องจากผลผลิตและราคามีแนวโน้มลดลง ส่วนหนึ่งสินค้าเกษตรครัวเรือนมีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบจากราคาผลผลิตที่มีความผันผวนตามข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร และ ธ.ก.ส. จะมีคู่แข่งเพิ่มขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3 สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Sociocultural and Environmental Forces) จากแนวโน้มประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ควรมีการวางแผนการพัฒนาและจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกรกลับสู่ภาคเกษตร สนับสนุนการรวมกลุ่มการผลิตการเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มจากการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม และให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อให้ได้เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ และมีการผลิตที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพในต้นทุนที่สามารถแข่งขันในตลาดได้ พัฒนาเทคโนโลยีการให้บริการของธนาคารเพื่อตอบสนองพฤติกรรมของลูกค้า ในด้านสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ควรสนับสนุนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินผลผลิตทางการเกษตร

1.4 เทคโนโลยี (Technological Forces) ปรับเปลี่ยนระบบชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic payment หรือ e-payment) เพื่อเข้าสู่ยุค Digital Economy ทำให้ต้องพัฒนาเทคโนโลยีและความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดต้นทุนการดำเนินงานของลูกค้าและธนาคาร

1.5 สภาพแวดล้อมอุตสาหกรรม สภาพภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมที่รุนแรงทั้งคู่แข่งรายใหม่และรายเดิม จากสถาบันการเงินและไม่ใช่สถาบันการเงินโดยคู่แข่งที่เป็นธนาคารพาณิชย์จะมีความได้เปรียบและมีความพร้อมสูงกว่า รวมถึงกฎระเบียบที่สนับสนุนการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น ธ.ก.ส. ต้องเร่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการและเทคโนโลยี ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

2. สภาพแวดล้อมภายใน

2.1 ผลการดำเนินงานในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา (ปีบัญชี 2553 - 2557) ธ.ก.ส. มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจาก 899,019 ล้านบาท เป็น 1,431,040 ล้านบาท ซึ่งแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากที่เพิ่มจาก 726,573 ล้านบาท เป็น 1,233,956 ล้านบาท และได้พัฒนาการให้สินเชื่อไปสู่กลุ่มบุคคลประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ทุกประเภท โดยควบคุมสัดส่วนการให้สินเชื่อนอกภาคการเกษตรไม่เกินร้อยละ 20 ของสินเชื่อรวม สินเชื่อมีการขยาย (ไม่รวมลูกหนี้รอชดใช้โครงการนโยบายรัฐ) จาก 577,683 ล้านบาท เป็น 1,089,764 ล้านบาท โดยอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อต้นเงินคงเป็นหนี้ลดลงจากร้อยละ 4.10 เป็นร้อยละ 3.38 สัดส่วนของรายได้ค่าธรรมเนียมต่อรายได้รวมอยู่ในระดับต่ำและยังไม่ค่อยเติบโต ส่วนต่างของรายได้สุทธิ (NIM) สูงแต่มีแนวโน้มลดลงจากต้นทุนเงินที่สูงขึ้น ในขณะที่อัตราผลตอบแทนจากสินเชื่อนี้มีแนวโน้มลดลงจากสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนตามโครงการนโยบายรัฐบาลและโครงการพิเศษต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น

2.2 กระบวนการทางธุรกิจ ธ.ก.ส. มีความเชี่ยวชาญในการขยายสินเชื่อรายย่อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินเชื่อรวมกลุ่ม และมีการจัดการเรียนรู้ให้เกษตรกรลูกค้าตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบที่มีความเข้มแข็งจนยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ และขยายผลไปสู่ชุมชนข้างเคียง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เชื่อมโยงธุรกิจชุมชนสู่การตลาด โดยผ่านกระบวนการสหกรณ์ และเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถภาคการเกษตร ตลอดจนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ สนับสนุนสินเชื่อตลอดห่วงโซ่มูลค่าสินค้าเกษตร ธ.ก.ส. ต้องพัฒนาทักษะการวิเคราะห์สินเชื่อ Value Chain และสินเชื่อรายใหญ่ให้เกิดความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น และรักษารฐานเงินฝากต้นทุนต่ำ

2.3 กระบวนการบริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ ธ.ก.ส. มีบุคลากรมีทักษะความรู้ความเข้าใจในด้านการเกษตรต้นน้ำ มีความสัมพันธ์อันดีกับเกษตรกรมาอย่างต่อเนื่องและมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการให้บริการ ธ.ก.ส. ต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะด้านความรู้ ความเข้าใจในธุรกิจเกษตรตลอดห่วงโซ่อย่างมืออาชีพ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงาน เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ธนาคารให้ความสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้า ในด้านการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและชุมชน โดยการสนับสนุนข้อมูลการผลิต การตลาด และราคาสินค้าเกษตรร่วมกับส่วนงานภาครัฐ โดย ธ.ก.ส. จำเป็นต้องเร่งพัฒนาช่องทางการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้เข้าถึงลูกค้าต่างๆ ได้มากขึ้น และรวดเร็วขึ้น เช่น Mobile Phone e-banking พัฒนารูปแบบการชำระค่าสินค้าและบริการผ่านระบบ e-payment เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดต้นทุนการดำเนินงานของลูกค้า และธนาคาร

2.4 กระบวนการสนับสนุน ธ.ก.ส. ส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย เพื่อพัฒนาลูกค้า และธุรกิจกลางน้ำปลายน้ำตลอดห่วงโซ่มูลค่าสินค้าเกษตร นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร วิจัยต่อยอดวิจัยเชิงนวัตกรรม

แนวโน้มสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านกลยุทธ์ของธนาคารคือ

1. ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์

1.1 การพัฒนาขีดความสามารถและองค์ความรู้ของพนักงาน ด้านการวิเคราะห์ธุรกิจสินเชื่อตลอดห่วงโซ่มูลค่าสินค้าเกษตรและการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน

1.2 การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบงานและผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานทางธุรกิจรองรับการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบภายนอกและเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน

1.3 การพัฒนาขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรของลูกค้า ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของแรงงานเกษตร

1.4 การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจากภาวะโลกร้อน ทำให้ลูกค้าและธนาคารมีความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ

2. ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์

2.1 เป็นผู้นำตลาดกลุ่มลูกค้าเกษตรต้นน้ำ

2.2 มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเกษตรกรทางด้านสังคม นอกเหนือจากการเป็นแหล่งทุน

2.3 มีโอกาสเพิ่มประสิทธิภาพทางธุรกิจของลูกค้า ด้วยการมีเครือข่ายที่ครอบคลุมในการพัฒนาชนบท

2.4 เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐที่มั่นคง มีภารกิจด้านการเกษตร และการรับรู้ภาพลักษณ์ ธ.ก.ส. ด้านสินเชื่อการเกษตร

2.5 ธนาคารและกลุ่มลูกค้ามีความเข้าใจด้านการผลิต การตลาด การแปรรูปตลอดห่วงโซ่มูลค่าสินค้าเกษตร

3. โอกาสเชิงยุทธศาสตร์

3.1 สนับสนุนภาคการเกษตรในกลุ่มผู้ประกอบการกลางน้ำและปลายน้ำจากยุทธศาสตร์การยกระดับการแข่งขันในแผนพัฒนาฯ 12 และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.2 สนับสนุนการให้บริการทางการเงินเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

3.3 ดึงดูดผู้ที่ยังไม่เข้าถึงแหล่งเงินทุน ด้วยจำนวนสาขาและเครือข่ายชุมชนที่ครอบคลุม

3.4 ภาครัฐให้โอกาสสนับสนุนโครงการสำคัญต่างๆ ของประเทศ

กล่าวโดยสรุปว่า การศึกษาประวัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมถึงวัตถุประสงค์ของธนาคาร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวนโยบายของธนาคาร จะเห็นว่าธนาคารให้ความสำคัญกับการให้บริการและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการดูแลซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ทางสังคม มีความตั้งใจที่จะพัฒนาและยกระดับชีวิตของเกษตรกรอย่างแท้จริง มีการบริการทางการเงินและการให้สินเชื่อ รวมถึงช่วยดูแลพัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างถาวร

2. แนวคิดการพัฒนาศักยภาพ

สุทธธัญญ์ โอบอ้อม (2557) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเมื่อปี ค.ศ.1960 กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (excellent performer) ในองค์การกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ โดยกล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพ ยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถหรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมาได้

ในปี ค.ศ.1970 US State Department ได้ติดต่อบริษัท McBer ซึ่งแมคเคลแลนด์เป็นผู้บริหารอยู่ เพื่อให้หาเครื่องมือชนิดใหม่ที่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างแม่นยำแทนแบบทดสอบเก่า ซึ่งไม่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากคนได้คะแนนดีแต่ปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ จึงต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ แมคเคลแลนด์ได้เขียนบทความ "Testing for competence rather than for intelligence" ในวารสาร American Psychologist เพื่อเผยแพร่แนวคิดและสร้างแบบประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) เป็นเครื่องมือประเมินที่ค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี ซึ่งแมคเคลแลนด์ เรียกว่า สมรรถนะ (competency)

ในปี ค.ศ.1982 ริชาร์ด โบยัตซิส (Richard Boyatzis) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Competent Manager: A Model of Effective Performance และได้นิยามคำว่า competencies เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ปี ค.ศ.1994 แกรีแฮมเมลและซีเค.พราฮาลาด (Gary Hamel และ C.K.Prahalad) ได้เขียนหนังสือชื่อ Competing for The Future ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ Core Competencies เป็นความสามารถหลักของธุรกิจ ซึ่งถือว่าการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องมีเนื้อหา

สาระหลัก เช่น พื้นฐานความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานอะไรได้บ้าง และอยู่ในระดับใด จึงทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการขององค์กร

ในปัจจุบันองค์กรของเอกชนชั้นนำได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานมากขึ้น และยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่องค์กรต้องได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับต้น ๆ มีการสำรวจพบว่ามี 708 บริษัททั่วโลกนำ Core Competency เป็น 1 ใน 25 เครื่องมือที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 รองจาก Corporate Code of Ethics และ Strategic Planning แสดงว่า Core competency จะมีบทบาทสำคัญที่จะเข้าไปช่วยให้งานบริหารประสบความสำเร็จ จึงมีผู้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักการของสมรรถนะมาปรับให้เพิ่มมากขึ้น

ได้มีนักวิชาการหลายท่านในประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความของศักยภาพไว้หลายคำและมีคำที่เรียกแตกต่างกันออกไปหลายคำ บางท่านเรียกว่า “ขีดความสามารถ” บางท่านเรียกว่า “สมรรถนะ” บ้างถึงแม้ว่าจะเรียกแตกต่างกันออกไป แต่ก็ล้วนแล้วแต่มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Competency” ทั้งสิ้น

สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ (2548) กล่าวว่า Competency หมายถึง ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (personal characteristic or attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่า Competency คือ คุณลักษณะทั้งในด้านทักษะ ความรู้และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งหนึ่งๆ ให้ประสบความสำเร็จ สรุปลแล้ว ศักยภาพ คือ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

ชัยญานันท์ จินณณัฐชา (2554) David C. McClelland เจ้าของแนวคิดทางการบริหาร ศักยภาพ (competency) ให้ความหมายและองค์ประกอบศักยภาพ (competency) ไว้ว่า ศักยภาพ คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ดังนั้น ศักยภาพ คือ กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าวสัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ (2547) ศักยภาพ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม เป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดีและส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ ตัวอย่างเช่น การกำหนดสมรรถนะการบริการที่ดีเพราะหน้าที่หลักของข้าราชการคือการให้บริการแก่ประชาชน ทำให้หน่วยงานของรัฐบาลบรรลุวัตถุประสงค์ คือการทำให้

เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน องค์ประกอบในการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. กลุ่มความรู้ (knowledge) คือ ความสามารถอธิบาย เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง และชัดเจน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ รู้ความหมาย รู้ขั้นตอน รู้ประยุกต์ใช้

2. กลุ่มทักษะ (skill) คือ ความสามารถในการลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์อันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวัดทักษะมี ๓ ระดับ คือระดับความซับซ้อนในการปฏิบัติ ระดับความหลากหลาย ระดับความสม่ำเสมอ

3. กลุ่มพฤติกรรมหรืออุปนิสัยในการทำงาน (attribute) คือ รูปแบบการแสดงออกหรือพฤติกรรมของบุคคลที่สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งการแสดงออกอันพึงประสงค์ได้นั้นขึ้นกับปัจจัย 3 ประการ คือ ค่านิยม แนวโน้มการแสดงออก และแรงจูงใจ ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีความได้เปรียบคู่แข่ง เช่น ความกระตือรือร้น ความอดทน และขยันขันแข็งในการทำงาน ค่านิยมในการยอมรับฟังความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้วิเคราะห์สาเหตุความล้มเหลวพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ ในอดีตที่ผ่านมา และนำสาเหตุเหล่านั้นมาเป็นบทเรียน เพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นอีก โดยสาเหตุอดีตที่ผ่านมาเมื่ออยู่ 5 สาเหตุที่สำคัญ แบ่งเป็นขั้นตอนเรียงตามลำดับ คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดนิยาม (define) สาเหตุจากการกำหนดปัญหา หรือประเด็นที่จะพัฒนาร่วมกันไม่ชัดเจน หรือไม่ตรงกัน เป็นเหตุทำให้สมาชิกในทีมทำงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้แก้ไขโดยกำหนดนิยาม ปัญหาหรือหัวข้อพัฒนาให้ชัดเจน เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

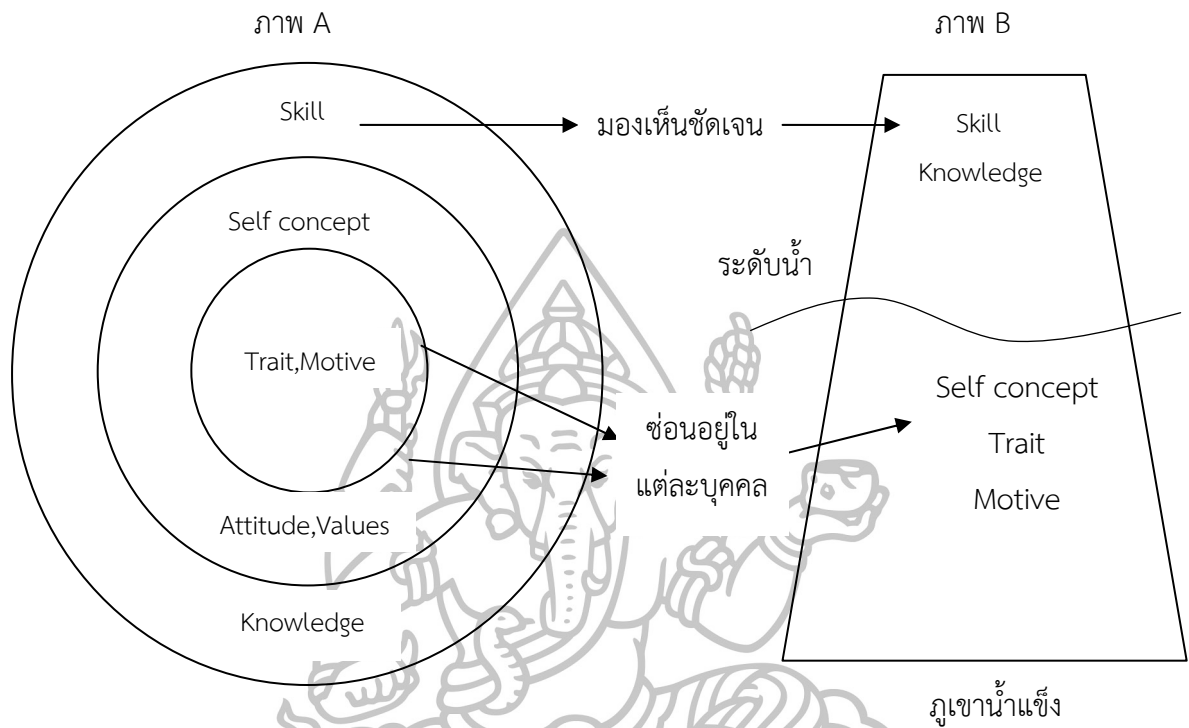
ขั้นที่ 2 การกำหนดวิธีวัด (measure) สาเหตุเกิดจากวัดผลการดำเนินงานไม่ได้ จึงยากต่อการสรุปผล ให้แก้ไขโดยกำหนดตัวชี้วัดและวิธีวัดให้ชัด ทั้งนี้เพื่อสามารถพิสูจน์ผลการดำเนินการให้ได้ มิฉะนั้นการดำเนินงานที่ผ่านมาจะไม่มี ความหมาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์หาสาเหตุ (analyze) สาเหตุเกิดจากไม่ทราบถึงปัจจัยหรือสาเหตุของปัญหาหรือประเด็นที่จะพัฒนา ให้แก้ไขโดยการแยกวิเคราะห์หาสาเหตุ หรือองค์ประกอบของปัญหา ให้ได้

ขั้นที่ 4 การปรับปรุง (improve) หลังจากที่เราทราบนิยาม ตัววัดสาเหตุหรือปัจจัยแล้ว ก็ยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ถ้าไม่สามารถบอกวิธีพัฒนาหรือวิธีปรับปรุงงาน ในกรณีเช่นนี้ ให้แก้ไขโดยการจัดทำแผนพัฒนาหรือแผนปรับปรุง โดยการกำหนดกิจกรรมของแผนนั้น ต้องให้สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนา

ขั้นที่ 5 การควบคุมกำกับ (control) เมื่อมีแผนแล้วไม่นำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการดำเนินการต่างๆ ที่ได้พยายามทำมาตั้งแต่ต้นก็จะไม่บรรลุผลได้อย่างแน่แท้ ในกรณีนี้ให้แก้ไขโดยวิธีการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบของการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่

ภาพที่ 2 ภาพแสดงความหมายและองค์ประกอบตามแนวคิดของ McClelland, 1960

ที่มา: สุทธญาณ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557), 22.

จากภาพอธิบายได้ว่าภาพ A คือองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 5 ประการของศักยภาพ (competency) ภาพ B คือการแบ่งองค์ประกอบของศักยภาพ (competency) ตามความยาก-ง่ายของการพัฒนาคือส่วนที่เป็น ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skill) นั้นเป็นสิ่งที่แต่ละคนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษาค้นคว้าทำให้เกิดความรู้และการฝึกฝนปฏิบัติทำให้เกิดทักษะ เป็นส่วนที่สามารถมองเห็นได้ชัด นักวิชาการบางท่านเรียกส่วนนี้ว่า Hard Skills สำหรับส่วนที่เป็น Self-concept (ทัศนคติค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง) Trait (บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล) และ Motive (แรงจูงใจหรือแรงขับภายในของแต่ละบุคคล) เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากเพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในแต่ละบุคคล นักวิชาการบางท่านเรียกส่วนนี้ว่า Soft Skills เช่นภาวะผู้นำ (leadership) ความอดทนต่อความกดดัน (stress tolerance) David C. McClelland ได้อธิบายความหมายขององค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนไว้ดังนี้

1. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญเช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการขับรถ

2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเฉพาะด้านของบุคคลเช่น มีความรู้ทางด้านบัญชี มีความรู้ทางการตลาด

3. Self-concept คือ ทศนคติค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น

4. Trait คือ บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น

5. แรงกระตุ้น (Motive) หมายถึง แรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนภายในจิตใจของบุคคล ที่จะส่งผลกระทบต่อกรกระทำ เช่น ความอยากได้ให้ประสบผลสำเร็จ การกระทำต่างๆกระตุ้นให้ประสบผลสำเร็จจนได้

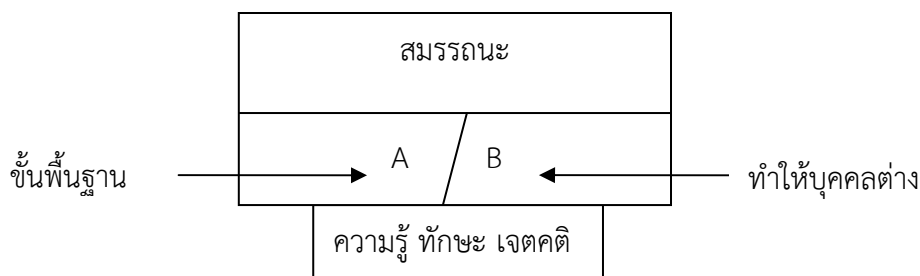
องค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนข้างต้นได้กลายมาเป็นแนวทางในการกำหนด “นิยาม” หรือ “ความหมาย” ของตำรา Competency มากมาย ในปัจจุบันองค์กรในต่างประเทศได้นำ Competency มาใช้ในการบริหารงานอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์เช่น การสรรหา การพัฒนา และการรักษาบุคลากรในองค์กร Competency ช่วยให้ผลงานของบุคลากรตรงตามความต้องการขององค์กรซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร รวมทั้งประเทศไทยก็กำลังสนใจในเรื่อง Competency นี้อย่างมาก

จากภาพจะพบว่า skill และ knowledge อยู่ส่วนบน หมายถึงว่า ทั้ง skill และ knowledge สามารถพัฒนาขึ้นได้ไม่ยาก จะโดยวิธีการศึกษาค้นคว้า หรือประสบการณ์ตรงและมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ

จากแนวคิดของแมคเคิลแลนดั้น สกอตต์ บี พารี เห็นควรจะรวมส่วนประกอบที่เป็นความคิดเกี่ยวกับตนเอง คุณลักษณะและแรงจูงใจเข้าเป็นกลุ่มเรียกว่า พฤตินิสัยที่พึงประสงค์ (attributes)

ดังนั้นบางครั้งเมื่อพูดถึงองค์ประกอบของสมรรถนะจึงมีเพียง 3 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของแมคเคิลแลนดักกล่าวว่า สมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะดังภาพที่

ภาพที่ 3 ภาพแสดงสมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ

ที่มา: สุทธญาณ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557), 24.

จากภาพ ความรู้ ทักษะ และเจตคติไม่ใช่ศักยภาพ แต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศักยภาพ ดังนั้น ความรู้เพียงอย่างเดียวจะไม่เป็นศักยภาพ แต่ถ้าเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพ ศักยภาพในที่นี้จึงหมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุดนั้น เช่น ความรู้ในการขับรถ ถือว่าเป็นความรู้ แต่ถ้านำความรู้มาทำหน้าที่เป็นผู้สอนขับรถ และมีรายได้จากส่วนนี้ ถือว่าเป็นศักยภาพ ในทำนองเดียวกันความสามารถในการก่อสร้างบ้านถือว่าเป็นทักษะ แต่ความสามารถในการสร้างบ้านและนำเสนอให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง ได้ถือว่าเป็นศักยภาพ หรือในกรณีเจตคติ แรงจูงใจก็เช่นเดียวกันไม่ใช่ศักยภาพ แต่สิ่งจูงใจให้เกิดพลังทำงานสำเร็จตรงตามเวลาหรือเรียกว่ากำหนด หรือดีกว่ามาตรฐานถือว่าเป็นศักยภาพตามนัยดังกล่าวข้างต้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ศักยภาพขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้ หรือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของบุคคลที่ต้องมีเพื่อให้สามารถที่จะทำงานที่สูงกว่า หรือ ซับซ้อนกว่าได้ เช่น สมรรถนะในการพูด การเขียน
2. ศักยภาพที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (differentiating competencies) หมายถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานที่ดีกว่าหรือสูงกว่ามาตรฐาน สูงกว่าคนทั่วไปจึงทำให้เกิดผลสำเร็จที่แตกต่างกัน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าศักยภาพ (competency) มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือส่วนที่มองเห็นได้ชัด พัฒนาได้ไม่ยากนักด้วยการศึกษา ค้นคว้า มีองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skills) หรือเรียกส่วนนี้ว่า Hard Skills สำหรับส่วนที่สองคือส่วนที่ซ่อนเร้นอยู่ในแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากเพราะซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล มีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับ

ภาพลักษณ์ของตนเอง (self-concept) บุคลิกลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล (trait) และแรง จูงใจหรือแรงขับภายใน(Motive) หรือเรียกส่วนนี้ว่า Soft Skills

ณรงค์วิทย์ แสนทอง(2547) Competency คือ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (personal characteristic of attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (behavior) ที่จำเป็นและมีผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น Competency ของคนซึ่งเกิดได้จาก 3 ทาง คือเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดเกิดจากประสบการณ์การทำงานและเกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนาประเภทของ Competency แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ขีดความสามารถหลัก (core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะหรือการแสดงออกของพฤติกรรมของพนักงานทุกคนในองค์กร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ถ้าพนักงานทุกคนในองค์กรมีขีดความสามารถประเภทนี้ก็จะมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ ขีดความสามารถชนิดนี้จะถูกกำหนดจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลัก หรือกลยุทธ์ขององค์กร

2. ขีดความสามารถด้านการบริหาร (managerial competency) คือ ความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นขีดความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (role-based) แตกต่างตามตำแหน่งทางการบริหาร งานที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จและต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร เช่น การวางแผนการบริหารการเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีม การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหาและตัดสินใจ ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมใหม่

3. ขีดความสามารถตามตำแหน่งงาน (functional competency) คือ ความรู้ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (job-based) เช่น ตำแหน่งวิศวกรไฟฟ้า ควรต้องมีความรู้ทางด้านวิศวกรรม นักบัญชีควรต้องมีความรู้ทางการบัญชี หน้าที่งานที่ต่างกัน ความสามารถในงานย่อมจะแตกต่างกันตามอาชีพ ซึ่งอาจเรียกขีดความสามารถชนิดนี้สามารถเรียก Functional competency หรือเป็น Job competency เป็น Technical competency ก็ได้

อาจกล่าวได้ว่าขีดความสามารถชนิดเป็นขีดความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่หรืองานที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าหน้าที่งานเหมือนกัน ไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถเหมือนกันหลังจากที่ทราบแล้วว่าแต่ละภาระงาน แต่ละวิชาชีพ จำเป็นจะต้องมีขีดความสามารถใดบ้างในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การจัดทำขีดความสามารถให้มีความชัดเจน

เข้าใจตรงกันทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน ควรมีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับขีดความสามารถที่องค์กรกำหนด ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญดังเช่น ชื่อของขีดความสามารถ (competency name) ซึ่งจะต้องสะท้อนให้เข้าใจและเห็นถึงความคิดรวบยอดหลักที่เป็นภาพลักษณ์โดยรวมของขีดความสามารถนั้น

คำจำกัดความของขีดความสามารถ (brief definition) ขีดความสามารถแต่ละตัวจะต้องมีคำอธิบาย เพราะจะช่วยให้บุคลากรในส่วนต่าง ๆ ขององค์กรมีความเข้าใจร่วมกันถึงหน้าที่ของขีดความสามารถแต่ละตัว โดยหลักการที่สำคัญในการเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับขีดความสามารถนั้น ได้แก่ คำอธิบายขีดความสามารถนั้นจะต้องเริ่มต้นด้วยการกระทำที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมของบุคคลและจะต้องมีผลลัพธ์ของการกระทำประกอบอยู่ด้วยพร้อมทั้งแบ่งระดับขีดความสามารถตามตำแหน่ง พร้อมคำอธิบายเชิงพฤติกรรมในแต่ละระดับ เช่น ความเป็นเลิศในการให้บริการ (service excellent) อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ก็คือกระบวนการเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งในด้านความคิดเห็นที่มีต่องานและผลของการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยพัฒนาในแต่ละด้านขององค์ประกอบของศักยภาพ (competency) ที่กล่าวข้างต้น โดยมีกระบวนการพัฒนาเชิงแนวคิดแบบระบบ (the systems approach) เพื่อการควบคุม ตรวจสอบระบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่าดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เมื่อได้ผลและข้อมูลย้อนกลับก็จะได้นำไปปรับปรุงกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมต่อไป

จากแนวคิดการพัฒนาศักยภาพ ที่กล่าวมาข้างต้นที่แสดงถึงการพัฒนา “คน” เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด บุคลากรที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ต้องการขององค์กรในทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชน ดังนั้นการพัฒนาคคนเพื่อให้กลายเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรเสมอ นี่เป็นเหตุให้องค์กรทั้งหลายทุ่มเทงบประมาณเพื่อการพัฒนาบุคลากรของตนมากขึ้นทุกขณะ ถึงกับมีการกำหนดสัดส่วนของงบประมาณเพื่อการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี ในการที่จะพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีความเข้าใจในพื้นฐานตลอดจนที่มาของความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลประกอบกัน

กล่าวโดยสรุปว่าทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพหมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ พฤติกรรม ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการปฏิบัติงานหรือใช้ชีวิตประจำวัน เมื่อมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมไปในทางที่ดี ผลที่ตามมาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นตามไปด้วย เช่นเดียวกับการพัฒนาศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ หากลูกค้ำมีการพัฒนาพฤติกรรมชำระหนี้ไปในทางที่ดี ชำระหนี้ตรงต่อเวลา ครบจำนวนตามที่กำหนดอาจส่งผลต่อปัญหาหนี้ค้ำงให้มีจำนวนลดลงได้ธนาคารจึงต้องสร้างมาตรการช่วยเหลือต่างๆ ที่จะสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพหรือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำ

3. แนวคิดการจัดทำแผนธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่อง Governance ได้ปรากฏมาตั้งแต่อารยธรรมการปกครองของกรีกสมัยโบราณ มาจากศัพท์ของคำว่า “Kubernan” ที่บัญญัติโดยปราชญ์ที่ชื่อ Plato ซึ่งก็คือระบบการปกครอง (System of Governing) คำว่า Gubernare ซึ่งหมายถึง “Rule making of Steering” คือ การกำหนดหรือถือทางเสือในการปกครอง แต่เดิมในภาษาอังกฤษคำนี้หมายถึงรัฐบาล (Government) ในเชิงนามธรรม (Act of Governing หรือ Manner of Governing) คือการจัดการปกครอง

Good Governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อช่วงต้น พ.ศ. 2523 ซึ่งในช่วงนั้นนักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าว มีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่เรียกกันทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ ธรรม กับ อภิบาลความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ธรรม คือ คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความจริงความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎ กฏเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย อภิบาล คือ บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครองดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิถีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง” (ปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต), 2554)

เนื่องจากมีผู้ให้คำนิยามของคำว่า ธรรมาภิบาลไว้มาก รวมทั้งองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและระดับโลกได้นำไปใช้มากมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามที่องค์การหลักและนักวิชาการที่สำคัญ ที่มีบทบาทและมีชื่อเสียงในการส่งเสริมธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

บุซบง ชัยเจริญ และบุญมีลี (2544) ธนาคารโลก (World Bank) ได้ให้ความหมายของ Good Governance ว่าหมายถึงการกำหนดกลไกอำนาจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนา การดำเนินงาน การกำหนดนโยบายที่ประชาชนสามารถรับทราบเข้าใจได้ มีลักษณะที่เปิดเผยและเป็นนโยบายที่ประชาชนสามารถรับทราบและเข้าใจมีลักษณะที่เปิดเผยและเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจริยธรรมปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แห่งสาธารณชน

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล (2549) ได้เขียนหนังสือเรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3

ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคม ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ธาดา จันทร์สม (2546) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การบริหารจัดการที่ดีหรือ ธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ และสิทธิมนุษยชนโดยหลักการบริหารจัดการที่ดีต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิด และคอร์รัปชัน และเป็นไปตามกฎแห่งกฎหมาย

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นระบบโครงสร้าง กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

กล่าวโดยสรุป ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครอง การบริหารบนพื้นฐานของหลักธรรม ความดี ความถูกต้องเป็นแนวหลักการบริหารแนวใหม่ (Modern Management) เป็นหลักการ ทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงาน จะเกิดความเชื่อมั่นว่า จะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยวิธีดำเนินการเพื่อให้เกิด ธรรมาภิบาล คือการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีจิตสำนึกในความ รับผิดชอบสาธารณะเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ก็เป็นหนึ่งในองค์กรที่ได้นำหลักการและ แนวทางปฏิบัติในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีจากองค์กรและสถาบันชั้นนำมาใช้เป็นกรอบและ หลักปฏิบัติซึ่งในแต่ละองค์กรและสถาบันที่กล่าวถึงจะมีพื้นฐานที่เหมือนกันคือ ยึดหลักของจริยธรรม และการดูแลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างเป็นธรรม ได้แก่

1. หลักการกำกับดูแลกิจการขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ของOECD (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ได้ออก เอกสารว่าด้วย หลักการกำกับดูแลกิจการ (Principles of Corporate Governance)เพื่อให้ประเทศ สมาชิกของ OECD ใช้เป็นกรอบอ้างอิง ประกอบด้วยหลักการ ดังนี้

1.1 การสร้างความมั่นใจในการมีกรอบโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการ ประสิทธิภาพ (Ensuring an Effective Legal and Regulatory Framework for State-Owned Enterprises)

1.2 สิทธิของผู้ถือหุ้นและบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้เป็นเจ้าของ (The State Acting as an Owner)

1.3 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment of Shareholders)

1.4 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแลกิจการ (Relations with Stakeholders)

1.5 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Transparency and Disclosure)

1.6 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท (The Responsibilities of the Boards of State –Owned Enterprises)

2. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2.2 หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยบรรณคดีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติจากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า “หลักคุณธรรม” หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรณคดีให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

2.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

2.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ จากข้อความข้างต้นพอสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญต่างๆ ของสถานศึกษา

2.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองสรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจในปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผล

2.6 หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนจากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า “หลักความคุ้มค่า” หมายถึงการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์และมี คุณภาพรวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเพื่อส่งเสริมและ ผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ได้ตระหนักถึงบทบาท ในการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีส่วนรับผิดชอบในระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม

3. แนวทางธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้กำหนดกรอบธรรมาภิบาลสำหรับคณะกรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2558)

- 3.1 ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ (Accountability)
- 3.2 ความสำนึกในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพ (Responsibility)
- 3.3 ความเคารพในสิทธิและการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างสุจริตและเท่าเทียมกัน รวมถึงการให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม (Equitable Treatment and Participation)
- 3.4 การเปิดเผยข้อมูลและการดำเนินการด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Transparency)
- 3.5 การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน (Internal Control and Internal Audit)
- 3.6 การเพิ่มมูลค่าให้แก่ตลาดทุนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Value Creation) โดยการพัฒนาปรับปรุง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3.7 การวางกรอบเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Code of Conduct and Code of Ethics)

ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการ บริหารงาน เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมี วัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดแก่ธนาการและจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน และประชาชนทั่วไปธนาการได้มีการ

วางแผนงานระยะ 5 ปี เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์หลักด้านธรรมาภิบาลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมียุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนานองค์ความรู้ด้านธรรมาภิบาลสู่ผลสัมฤทธิ์
  - 1.1 แผนงานพัฒนาบุคลากรด้านธรรมาภิบาลตามหลักสูตรมาตรฐานสายอาชีพ (Functional) ใน Training Roadmap
  - 1.2 แผนงานสร้างทีมวิทยากร ด้านธรรมาภิบาลที่ได้มาตรฐาน
  - 1.3 แผนงานการจัดการความรู้ด้านธรรมาภิบาล
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาธรรมาภิบาลสู่มาตรฐานสากล
  - 2.1 แผนงานพัฒนาความรู้ด้านธรรมาภิบาลสู่มาตรฐานสากล
  - 2.2 แผนงานศึกษาและทบทวนหลักเกณฑ์ ด้านธรรมาภิบาลตามมาตรฐานสากล
  - 2.3 แผนงานทบทวนนโยบาย แผนงานระยะ 5 ปี และแผนงานประจำปี ด้านธรรมาภิบาล
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างธรรมาภิบาลทั่วทั้งองค์กร
  - 3.1 แผนงานพัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ธรรมาภิบาลทั่วทั้งองค์กร
  - 3.2 แผนงานประเมินธรรมาภิบาลในผู้บริหารตามการรับรู้ของพนักงาน
4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความยั่งยืนสู่องค์กรธรรมาภิบาล
  - 4.1 แผนงานนำร่องการรับรองกระบวนการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล(CG Certificate) ด้านจัดซื้อจัดจ้าง
  - 4.2 แผนงานนำร่องธรรมาภิบาลในโรงเรียนธนาคาร
  - 4.3 การประเมินความพึงพอใจด้านธรรมาภิบาล

แผนงานระยะ 5 ปี (ปีบัญชี 2558-2562) ด้านธรรมาภิบาล

ภาพที่ 4 แผนงานระยะ 5 ปี (ปีบัญชี 2558-2562) ด้านธรรมาภิบาล ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, แผนงานระยะ 5 ปี (ปีบัญชี 2558-2562) และแผนงานประจำปีบัญชี 2558 ด้านธรรมาภิบาล, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.baac.or.th/index.php>.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีความมุ่งมั่นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักการที่จะช่วยสร้างความสมดุลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความยั่งยืนให้แก่องค์กร โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลที่เป็นมาตรฐานสากล ภายใต้วิสัยทัศน์ "เป็นธนาคารธรรมาภิบาลชั้นนำระดับโลก" (To Be World Class Leading Corporate Good Governance Bank) โดย "เป็นธนาคารธรรมาภิบาล" มีนัยมาถึงการที่ธนาคารยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กร "ชั้นนำ" มีนัยมาถึงการที่ธนาคารมีภาพลักษณ์เป็นธนาคารธรรมาภิบาลในสายตาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย "สากล" มีนัยมาถึงการที่ธนาคารมีการประยุกต์หลักเกณฑ์หรือแนวทาง

มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลที่เป็นที่นิยมมาใช้ในองค์กร เช่น ASEAN CG Scorecard หรือ OECD หรือ Anti-corruption Progress Indicator

กล่าวโดยสรุปว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการหลักธรรมาภิบาลนี้ เป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญของภาครัฐ ซึ่งจะนำไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารประเทศเกิดการพัฒนายั่งยืนธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ 3 ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใสยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

4. ความหมายและหลักการบริหารสินเชื่อ

สินเชื่อ (credit) มีที่มาจากคำภาษาลาตินว่า Credere แปลว่า to trust หรือ to believe และนักวิชาการบางท่านกล่าวว่ามาจากภาษาลาติน Credo ซึ่งเป็นคำผสมระหว่างคำภาษาสันสกฤต Crad แปลว่าความเชื่อถือไว้วางใจ กับภาษาลาติน do แปลว่า ทำให้เกิดหรือมอบ จะเห็นว่าที่มาของสินเชื่อนั้นมาจากรากฐานเดียวกัน คือ ความเชื่อถือและไว้วางใจ

ดารณี พุทธิวิบูลย์ (2543) การให้สินเชื่อ คือการที่บุคคลหนึ่งหรือธุรกิจหนึ่งมอบความเชื่อถือหรือความไว้วางใจให้แก่บุคคล หรือธุรกิจหนึ่งได้รับเงินค่าสินค้า หรือการบริการไปใช้ในการบริโภคหรือประกอบธุรกิจไปก่อน โดยมีข้อผูกมัดหรือสัญญาต่อกันไว้ว่าจะชำระคืนเงินให้แก่ผู้ให้สินเชื่อ (เจ้าหนี้) ตามกำหนดชำระหนี้

ศิณีย์ สังข์ศรี (2530, อ้างถึงใน รังสฤษฏ์ บุญศักดิ์, 2551) ได้รวบรวมความหมายสินเชื่อ การเกษตรตามพระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. พ.ศ. 2509 โดยมีสาระสำคัญคือ

1. ให้เงินกู้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตร
2. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร
3. รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนด
4. ออกซื้อหรือขายตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้งเก็บเงินตามตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือดังกล่าว
5. กระทำกิจกรรมอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวข้องเนื่องในการจัดให้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

พิชญ์ นิตยเสมอ (2538) ทักษะเกี่ยวกับสินเชื่อ (เกษตร) มีมากมายทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (J.D. Von Pischke, D.W.Adams and G. Donald (1983) ได้รวบรวมบทความเกี่ยวกับสินเชื่อมาเป็นตัวอย่างพอสังเขปดังนี้

“เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การยกระดับความเป็นอยู่อย่างเศรษฐกิจควรพัฒนาและจัดระบบสินเชื่อให้แก่เกษตรกร” (Harsoadi)

“ข้อผูกมัดของเกษตรกร (ที่ทำการเกษตรเพื่อยังชีพ) ในเรื่องค่าเช่า ภาษี และดอกเบี้ยในประเทศที่กำลังพัฒนานั้นสูงมาก มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้สุทธิจากผลผลิต ต้องนำมาจ่ายเพื่อการนี้” (Baran)

“สินเชื่ออาจจำเป็นต่อการขยายกิจกรรมในบางพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก” (Higgins)

“ถ้าสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน ทุน แรงงาน และการประกอบการที่มีอยู่เพิ่มขึ้นได้ รายได้ต่อหัวก็จะเพิ่มขึ้น” (Leibenstein)

“สินเชื่อสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อความก้าวหน้าและเครื่องมือเพื่อการย้ายอยู่กับที่และหน่วงเหนี่ยว (ชะลอ) สินเชื่อจะเป็นเครื่องมือเพื่อความก้าวหน้าได้ก็ต่อเมื่อได้มีการพัฒนาเกิดขึ้นบ้างแล้ว” (Galbraith)

“เกษตรกรควรอยู่บนเส้นทางของการเป็นเกษตรกรเชิงการค้า ก่อนที่รัฐบาลเริ่มดำเนินการให้สินเชื่อ” (Li)

“อาจเป็นการดีถ้าสินเชื่อสำหรับสหกรณ์ ดำเนินควบคู่ไปกับหรือติดตามมาด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ดังที่เห็นกันทั่วไปในโครงการพัฒนา” (Mellor)

ความหลากหลายทางความคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศหรือแม้แต่ในประเทศเดียวกัน ระดับการพัฒนาต่างๆในแต่ละภูมิภาคก็ยังคงต่างกัน ดังนั้นในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเกษตร จึงมีมาตรการมากมายในหน่วยงานรัฐบาล สินเชื่อให้คุณประโยชน์แก่เกษตรกรคือ เพิ่มทรัพย์สินของเกษตรกร สร้างความเจริญเติบโตในภาคการเกษตรในส่วนที่ให้โทษก็คือมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่จำเป็นต้องแบกรับภาระหนี้สินที่คั่งค้าง จนยากที่จะแก้ไขด้วยตนเอง การวิเคราะห์เจาะลึกถึงปัญหานี้สินเกษตรกร เพื่อหาแนวทางการแก้ไขอย่างถูกวิธี จำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ควบคู่ไปกับสภาพหนี้สินเกษตรกร ทั้งนี้จะทำให้ทราบว่าความที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้สินนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากความจงใจที่จะบิดพลิ้วไม่จ่ายชำระหนี้ที่เกิดขึ้นนั้น

กล่าวโดยสรุปว่า การให้สินเชื่อ คือการให้กู้หรือให้ยืมสินทรัพย์ โดยฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้กู้และอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้กู้ โดยอาจมีหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือไม่ก็ได้ และเมื่อครบกำหนดการ

ให้กู้ยืม ผู้กู้จะต้องนำสินทรัพย์นั้นส่งคืนแก่ผู้ให้กู้ อาจมีค่าตอบแทนหรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างกัน

หลักการบริหารสินเชื่อ

หลักสำคัญในการบริหารสินเชื่อของสถาบันการเงิน โดยทั่วไปแล้วจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ความมั่นคง (Security) คือ หลักประกันการชำระหนี้คืนเงินกู้
2. สภาพคล่อง (Liquidity) คือ การดำรงไว้ซึ่งสภาพคล่องของสถาบันการเงิน
3. ผลประโยชน์ (Profitability) คือ ชีตความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ที่ถือครอง

องค์ประกอบ 3 ประการข้างต้น เกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการกระจายการลงทุนในสินทรัพย์แต่ละประเภท (Portfolio of Assets) เพื่อลดความเสี่ยงและคาดหวังผลตอบแทนที่แตกต่างกันไปตามภาวะตลาดนอกเหนือจากเงินสด อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และภาพลักษณ์ของสถาบันการเงิน สิ่งเหล่านี้ต่างมีผลกระทบต่อการจัดการด้านสภาพคล่องและขีดความสามารถในการทำกำไรให้กับสถาบันการเงินซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านหลายสาขา

หลักในการอนุมัติสินเชื่อมีหลายแนวทางด้วยกัน แต่ที่นิยมจะมี 2 แนวทาง ได้แก่ หลัก 5Csและหลัก 3P ในเบื้องต้นสถาบันการเงิน มักใช้ข้อมูลจากทั้งใบสมัครขอสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากเอกสารประกอบ และข้อมูลจากเครดิตบูโร เพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงประกอบการตัดสินใจว่า ผู้ขอสินเชื่อจะเป็นลูกค้าที่เมื่อรับเงินกู้ไปแล้ว จะมีความสามารถในการจ่ายคืนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งสถาบันการเงินเกือบทุกรายมักจะใช้หลัก 5 Cs ในการประเมินเครดิตของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่ง 5Cs ที่ว่านี้ประกอบด้วย (พรรณภา ธวนิมิตรกุล, 2552)

1. คุณลักษณะหรือวินัยในการใช้และการชำระสินเชื่อในอดีต(Character หรือ Credit Reputation) บ่งบอกถึงการรักษาสัญญาในการใช้สินเชื่อ ความซื่อสัตย์ และความจริงใจ หากขาดข้อนี้ไปโอกาสการเกิดหนี้สูญของธนาคารย่อมสูงขึ้นตาม

2. ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ความสามารถในการชำระหนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาให้สินเชื่อ ลูกหนี้ที่ปราศจากความสามารถในการชำระหนี้ ย่อมก่อให้เกิดยอดหนี้ค้างชำระ ธนาคารจึงต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1 ความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลธรรมดา การประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลธรรมดา พิจารณาได้จาก รายได้ประจำ หมายถึง เงินเดือน และรายได้อื่นที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำรายได้นั้นมาใช้ชำระหนี้ได้ พิจารณาได้จากลักษณะของงานที่ทำ พื้นฐานความรู้ความสามารถ ความมั่นคง อายุการทำงาน และความก้าวหน้าของงานที่ทำ รายได้ที่

ได้รับต้องเพียงพอต่อหนี้สินที่มีอยู่หนี้สินที่มีอยู่ หมายถึง ภาระผูกพันที่มีอยู่ก่อนที่จะกู้เงินรูปแบบของ
ค่าใช้จ่าย หมายถึง ภาวะที่ผู้มีรายได้ต้องรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่าย เพื่อเหลือรายได้สำหรับการชำระ
หนี้

2.2 ความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ พิจารณาได้จากอัตราส่วนทางการเงิน
ดังนี้

2.2.1 อัตราสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

2.2.2 อัตราส่วนหนี้สินและความคุ้มครองรายจ่ายประจำ (Debt and
Converage Ratio)

2.2.3 อัตราส่วนความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratio)

2.2.4 อัตราส่วนความเจริญเติบโตและอื่นๆ (Growth and Others)

3. เงินทุนหรือหลักทรัพย์ (Capital) คือ เงินทุน หรือสินทรัพย์ หรือเงินฝากของผู้ขอ
สินเชื่อ ที่สามารถนำมาลงทุนในธุรกิจได้โดยไม่ต้องกู้ยืมเงิน แต่จะส่งผลให้มีการหมุนเวียนน้อย ทำ
ให้กำไรของกิจการน้อยลงตามไปด้วย ผู้ประกอบการจึงทำการกู้ยืมตามกำลังความสามารถของตน ถ้า
มีการใช้เงินกู้ยืมที่สูง ธุรกิจอาจประสบปัญหาเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอ เพราะต้องนำกำไรที่เกิดขึ้นไป
ชำระเงินกู้แก่ธนาคาร ถ้ากำไรน้อยธุรกิจอาจประสบผลขาดทุนได้

4. ภาวะการณ์ (Conditions) คือ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขอื่นที่มีผลกระทบต่อรายได้ อาจ
เนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง อาชีพ หรือเงื่อนไขในการกู้ เช่น ในสถานะของเงินเพื่อที่
เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้รายได้สุทธิลดลง ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการชำระ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง
นโยบายของรัฐบาลในการควบคุม ยกเลิก ส่งเสริม เพิ่มกฎข้อบังคับ ซึ่งสถาบันการเงินจะต้องคำนึงใน
การพิจารณาสินเชื่อ

5. หลักประกัน (Collateral) คือ หลักทรัพย์ค้ำประกันที่เป็นทรัพย์สินซึ่งผู้กู้จะนำมาเป็น
หลักประกันไว้กับธนาคาร เพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจและลดความเสี่ยงหากผู้ขอสินเชื่อไม่
ชำระหนี้ตามกำหนด ก็สามารถนำมาขายทอดตลาดได้ตามที่กฎหมายกำหนดส่วนใหญ่มักจะเป็น
ทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน เครื่องจักร อาคาร ยานพาหนะ

ในการพิจารณาสินเชื่อมีหลักเกณฑ์ 3P ที่ทางสถาบันการเงินจะพิจารณาผู้ขอสินเชื่อ ว่ามี
ความเหมาะสมในการอนุมัติให้หรือไม่นั้นพิจารณาจากหลัก 3P คือ

1. วัตถุประสงค์ (purpose) โดยพิจารณาวงเงิน สินเชื่อชนิดของสินเชื่อ ที่จะนำไปใช้เป็น
เงินทุนหมุนเวียนหรือเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร จะมีเครื่องบ่งชี้หรือไม่ว่า สินเชื่อที่ขอกู้
นำไปไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2. การชำระคืน (payment) คือความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ จะสามารถชำระคืน
ได้ตามกำหนดหรือไม่ ระยะเวลาที่ขอมานี้อ่อนชำระสินเชื่อนั้นมากหรือน้อยไปหรือไม่ที่จะชำระคืน

กำหนดชำระเป็นงวดหรือจะชำระครั้งเดียว และความน่าเชื่อถือของผู้ขอ สินเชื่อ สำหรับการปฏิบัติ ตามข้อตกลง

3. การป้องกันความเสี่ยง (protection) เป็นสิ่งที่ทางสถาบันการเงินให้ความสำคัญ เพราะทางสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อ จะพิจารณาถึงความเสี่ยงที่ผู้ขอสินเชื่อ ไม่สามารถชำระหนี้สิน คืนได้ รวมถึงพิจารณาถึงความเสี่ยงของธุรกิจด้วย เพราะเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้ง ต่อธุรกิจและต่อตัวของผู้ขอสินเชื่อ และการป้องกันความเสี่ยงทำโดยการประเมินมูลค่าของ หลักทรัพย์ที่ค้ำประกันไว้ให้มีมูลค่าเพียงพอต่อหนี้สินที่เกิดขึ้น

ประเภทของกลุ่มลูกค้าเงินกู้

กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ต้องการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าธนาคาร พนักงานจำเป็นต้องศึกษาความเป็นมาของกลุ่มบุคคลนั้นๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบคุณลักษณะ คุณสมบัติและสถานะของกลุ่ม โดยกลุ่มบุคคลที่ธนาคารจะพิจารณารับขึ้นทะเบียนนั้นควรได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานต่างๆ จนเกิดกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็งหรือเกิดจากการสร้างความเข้มแข็งโดยการรวมตัวกันของกลุ่มมาอย่างยาวนานผ่านประสบการณ์ของกลุ่มและมีระบบการจัดการของกลุ่มดีพอสมควรแล้วจนมีความน่าเชื่อถือในด้านฐานะทางการเงิน รายได้ ทรัพย์สิน เงินทุน มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีแผนธุรกิจหรือโครงการที่ดีมีความเป็นไปได้ มีการบันทึกผลการดำเนินงานในแบบบัญชีที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้และมีการแจ้งให้คณะกรรมการหรือสมาชิกรับรองหรือรับทราบแล้ว

กลุ่มบุคคลที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินจากธนาคารนั้นจะต้องเป็นกลุ่มประเภทใด ประเภทหนึ่ง ดังนี้

1. กลุ่มอาชีพ (Occupational Group หรือ OG) เกิดจากสมาชิกของกลุ่มรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในรูปแบบของการผลิตทางการเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ส่งเสริมการออมและเพื่อการพึ่งพาตนเอง โดยที่สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องใช้ประโยชน์จากเงินกู้ร่วมกัน รับผิดชอบหนี้ร่วมกัน ในการดำเนินงานของธนาคารในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพนี้เป็นการสนับสนุนสินเชื่อในรูปแบบ ONE- STEP LOAN เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผลิตทางการเกษตรกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มค้าปลีกค้าส่ง กลุ่มร้านค้าชุมชน กลุ่มอาชีพสตรี กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มสมุนไพรร

2. กลุ่มการเงิน (Financial Group หรือ FG) เกิดจากสมาชิกของกลุ่มรวมตัวกันเพื่อระดมทุนจากการออมทรัพย์หรือการถือหุ้นร่วมกันของสมาชิกโดยกลุ่มจะทำหน้าที่บริการทางการเงินให้กับสมาชิกกลุ่มเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองในระบบเศรษฐกิจชุมชน โดยกลุ่มการเงินจะมีคณะกรรมการทำหน้าที่จัดหาเงินทุนทั้งจากสมาชิกหรือจากภายนอกแล้วนำ

เงินทูลนั้นไปบริหารจัดการให้สมาชิกของกลุ่มกู้เงินต่อไปในการดำเนินงานของธนาคารในการสนับสนุนกลุ่มการเงินนี้เป็นการสนับสนุนสินเชื่อในรูปแบบ TWO –STEPLOAN เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้าน กลุ่มการเงินขนาดเล็ก สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มออมทรัพย์สตรี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มลูกค้าคุณภาพของ ธ.ก.ส.

ประเภทของเงินกู้

1. เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการดำเนินกิจการหมายถึงวงเงินกู้ที่กำหนดให้กลุ่มบุคคลเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจกรรมตามแผนธุรกิจของกลุ่มหรือเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในรอบหนึ่งปีของกลุ่มอาชีพหรือวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการเป็นทุนให้กู้แก่สมาชิกของกลุ่มการเงิน ซึ่งสาขาต้องกำหนดวงเงินกู้ไว้ในหนังสือกู้เงินตามที่ธนาคารกำหนดโดยวงเงินกู้ดังกล่าวสามารถเบิกรับเงินกู้ได้ไม่เกินวงเงินกู้คงเหลือและระยะเวลาที่เหลืออยู่ของหนังสือกู้เงินนั้น

2. เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการหมายถึงวงเงินกู้ที่กำหนดให้กลุ่มบุคคลเพื่อใช้เป็นค่าลงทุนในทรัพย์สินปรับปรุงหรือเป็นค่าลงทุนตามแผนงานหรือโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือจำเป็นต่อการทำธุรกิจโดยให้กู้เงินได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของค่าลงทุนทั้งหมดของโครงการและกลุ่มบุคคลต้องมีเงินทุนตนเองสมทบร้อยละ 20 ของค่าลงทุนของโครงการ

วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน

การให้เงินกู้แก่กลุ่มบุคคลจำเป็นต้องทราบข้อมูลการใช้เงินกู้ของกลุ่มเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานสินเชื่อและนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดวงเงินกู้ การกู้มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตทางการเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การอุตสาหกรรมการพาณิชย์กรรม การบริการและการบริการการเงินชุมชน วัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรหรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด

2. เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งหมายให้มีการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านพาณิชย์กรรมหรือด้านบริการภายในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้หรือการดำเนินการอื่นใดที่จะมาซึ่งการลดค่าใช้จ่าย การส่งเสริมการออมและการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยต้องไม่เป็นอาชีพที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาอบรมสัมมนา ดูงานหรือฝึกงานในด้านการส่งเสริมอาชีพหรือเพื่อการพัฒนาอาชีพหรือเพื่อการศึกษาของคนบุคคลในครอบครัว

3.2 การสวัสดิการขั้นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต

3.3 การจัดหาปรับปรุงหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

3.4 การจัดหาปัจจัยอื่นที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

4. เพื่อดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบทตามโครงการของรัฐหรือของธนาคาร

หลักการวิเคราะห์เงินกู้

โดยทั่วไป ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เงินกู้แบ่งได้เป็น 2 หมวดใหญ่ๆ คือ

1. การวิเคราะห์ตัวผู้กู้ เพื่อพิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพที่ขอกู้หรือไม่ ซึ่งจะมีรายละเอียดการวิเคราะห์เกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ชื่อเสีย ความซื่อสัตย์สุจริต ประวัติการใช้เงินกู้ ประวัติการชำระหนี้เงินกู้และหรือมีความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านมามีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ขอกู้ เพื่อการตัดสินใจว่าเป็นผู้ที่ธนาคารสมควรจะให้กู้หรือไม่

2. การวิเคราะห์วงเงินกู้

การวิเคราะห์วงเงินกู้จะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ใหญ่ๆ 4 ประการ คือ

2.1 ความต้องการเงินกู้ตามแผนการผลิต หรือความต้องการเงินกู้ตามแผนงาน หรือโครงการความต้องการเงินกู้มิใช่พิจารณาความต้องการเงินกู้ของตัวผู้กู้แต่เพียงประการเดียว แต่จะต้องพิจารณาให้ลึกถึงไปถึงรายละเอียดของความต้องการเงินกู้แท้จริงของผู้กู้ ซึ่งการให้กู้จะต้องอาศัยข้อมูลมาตรฐานเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพที่ขอกู้ที่มีความน่าเชื่อถืออย่างแท้จริง โดยพยายามใช้แหล่งข้อมูลหลายๆแหล่งมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและตัดสินใจใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เงินกู้ ควบคุมการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์อย่างถูกต้องด้วย การวิเคราะห์ความต้องการเงินกู้แท้จริงนั้น ธนาคารจะใช้วิธีการวิเคราะห์อย่างหยابหรือละเอียดนั้นขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและจำนวนเงินที่ให้กว่ามากหรือน้อยเพียงใด

2.2 รายได้ให้พิจารณารายได้ภายหลังหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานแล้วคือ ต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายด้วย เพราะการผลิตบางอย่างมีรายได้มาก แต่มีต้นทุนการผลิตสูง หรือมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงหรือสูงทั้งสองอย่าง

2.3 ความสามารถชำระหนี้พิจารณาถึงความสามารถของลูกค้านในการชำระหนี้ธนาคารได้ตามกำหนด โดยพิจารณาจากรายได้ทั้งหมดหักค่าใช้จ่ายรวมแล้วลูกค้ายังมีรายได้เหลือเพียงพอต่อการชำระหนี้ธนาคาร

2.4 หลักประกันเงินกู้จะให้ลูกค้านใช้หลักประกันที่มั่นคงก่อนโดยพิจารณาจากหลักทรัพย์ที่ผู้ขอกู้มีอยู่ หากผู้กู้ไม่มีหลักทรัพย์จำนองเป็นประกัน หรือไม่มีเงินฝาก หรือหลักทรัพย์รัฐบาลไทยเช่น พันธบัตรรัฐบาล หรือหลักประกันที่มั่นคงอย่างอื่นตามที่ธนาคารกำหนด ธนาคารจะผ่อนปรนให้สามารถใช้หลักประกันบุคคลค้ำประกันได้ หลักสำคัญของการวิเคราะห์หลักประกันก็คือต้องการให้ผู้กู้ใช้หลักประกันที่เหมาะสมเพียงพอ และคุ้มกับวงเงินที่ขอกู้เพื่อเป็นการประกันความเสี่ยงในการให้เงินกู้ของธนาคาร

ธ.ก.ส. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social Responsibility) มาเป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อนภารกิจองค์กร ธ.ก.ส. อย่างบูรณาการภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจเพื่อพัฒนาภาคการเกษตรและภาคชนบทให้เป็นสังคมอุดมปัญญา เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน พัฒนาเกษตรกรและเครือข่าย สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและหาแนวทางประกันความเสี่ยงให้กับลูกค้า จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สนับสนุนการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวมเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนภาคชนบทโดยพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสนับสนุนให้รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการขยายโอกาส สร้างรายได้ และลดต้นทุน ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฯ สถาบันพัฒนาเกษตรกรและชนบท เพื่อให้เป็นกลไกในการพัฒนาเกษตรกร และสถาบันการเกษตร รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลด้านการพัฒนาลูกค้า วิสาหกิจชุมชน และการจัดการผลิตและการตลาดให้เป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถภาคเกษตรรองรับ AECเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรโดยเน้น 9 ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย โคเนื้อ กาแฟ โดยใช้ขบวนการสหกรณ์เป็นกลไกหลัก บูรณาการสนับสนุนสินเชื่อตลอดห่วงโซ่อุปทานและการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain Financing & Supply Chain Management) โดยการสนับสนุนการให้สินเชื่อเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งพัฒนาลูกค้าให้เป็น Smart Farmer /ผู้ประกอบการ พัฒนาขบวนการสหกรณ์ให้เข้มแข็ง และยกระดับเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นสถาบันการเงินชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาบริการทางการเงินครบวงจร มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินภาคชนบทโดยพัฒนาผลิตภัณฑ์บริการทางการเงิน เพื่อสนับสนุนตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain Financing) พัฒนารูธรรมธนาคารเพื่อรองรับธุรกิจต่างประเทศ (Trade Finance) ขยายบริการบัตรสินเชื่อเกษตรกรและบัตรอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดความเสี่ยงภาคครัวเรือนรวมทั้งพัฒนาช่องทางให้บริการใหม่เพื่อลดต้นทุนของลูกค้า โดยสร้างเครือข่ายตัวแทนธนาคารขยายการให้บริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ครบวงจร และพัฒนาการให้บริการผ่าน Mobile Phone Banking / Internet Banking /E- Banking

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารเงินทุนให้สมดุลและเพียงพอโดยพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย บริหารต้นทุนให้เหมาะสม (Matching Fund) โดยการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) รวมทั้ง

พัฒนาระบบบริหารการเงินให้หลากหลายและมีความสามารถในการแข่งขัน เตรียมความพร้อมในการบริหารการเงินการลงทุน เพื่อรองรับ AEC และพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงสู่มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรรองรับ AEC โดยการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้หลักการบริหารจัดการที่ดี ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการบริการ ยกย่องงานวิจัยเพื่อกำหนดทิศทางและกลยุทธ์องค์กร และนำสู่การปฏิบัติ เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยการพัฒนาผลิตภาพของพนักงาน (Productivity) ให้เพิ่มขึ้น คัดสรรและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกลยุทธ์องค์กร รวมทั้งพัฒนาการสื่อสารภาพลักษณ์ ควบคู่กับการบริหารจัดการความรู้ (KM) ขององค์กร กระบวนการธุรกิจหลัก และระบบการทำงานให้เข้าสู่มาตรฐานสากลเพื่อรองรับ AEC

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกย่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยพัฒนากระบวนการทำงานและผลิตภัณฑ์บริการที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างจิตสำนึกพนักงาน โดยการยกระดับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม จิตอาสา สำนึกรักษ์โลก รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ ดูแลสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้รักษป่า รักษา น้ำ รักษาดินและรักษาอากาศ

สรุปหลักการบริหารบริหารสินเชื่อ มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจพิจารณาการให้สินเชื่อที่เหมาะสมในแนวทางเดียวกัน ป้องกันการกู้เงินที่ผิดวัตถุประสงค์ ลดอัตราการค้าชำระหนี้ สามารถพิจารณาหลักประกันให้มีมูลค่าเพียงพอต่อหนี้สินที่เกิดขึ้นหากลูกค้าไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้

ภาระหนี้สินและสาเหตุของการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภาระหนี้สินและสาเหตุของการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร คำนี้นิยม มีดังต่อไปนี้ พิษณุ นิตยเสมอ (2538) ได้ทำการศึกษาสภาพหนี้ (ไม่เป็นหนี้) ของเกษตรกรในรอบปีที่มีการเคลื่อนไหวตามฤดูกาลสาเหตุของการมีหนี้สินจำแนกได้ 3 ประการ คือ ด้านการผลิต เป็นเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกรแต่ละรายด้านการตลาดที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน นอกเหนือการควบคุมของเกษตรกร เป็นความผันผวนของราคา (ตกต่ำ) และด้านการแทรกแซงของรัฐบาล อันเนื่องจากโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมประสบความสำเร็จ ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินพอกพูนมากขึ้นจนเกินกำลังที่จะแก้ไขด้วยตนเอง

ศัสตราวุธ วงศ์ราษฎร์ (2551) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ มูลเหตุการค้างชำระหนี้กล่าวไว้ว่า การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้แล้วก็ตาม แต่ยังมี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อลูกหนี้ให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญา ซึ่งสาเหตุสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1.1 ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัว และเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซา ย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวให้ทางธุรกิจ และเกิดการจ้างงานลดน้อยลง รายได้ของบุคคลลดลงตามไปด้วย ซึ่งในบางธุรกิจอาจประสบกับปัญหาถึงขั้นล้มละลายได้

1.2 นโยบายรัฐบาล การดำเนินธุรกิจย่อมต้องเป็นไปในขอบเขตแห่งกฎหมาย ธุรกิจบางชนิดรัฐบาลอาจเห็นว่ามีควมจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชน ก็อาจมีการกำหนดให้มีการควบคุมราคา เช่น ปูนซีเมนต์ น้ำตาล การกระทำเช่นนี้เป็นผลดีต่อผู้บริโภค แต่ถ้ามีปัจจัยอื่นเปลี่ยนแปลง รัฐบาลจะต้องพิจารณาปรับนโยบายให้เหมาะสม เช่น ถ้าต้นทุนสินค้าที่ถูกควบคุมราคาสูง ก็ต้องขยับราคาควบคุมให้สูงขึ้นบ้าง ถ้าผู้ประกอบการไม่มีกำไร อาจทำให้ไม่มีกำลังใจจะขยายการผลิต เพื่อผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นให้ทันต่อสภาวะการณ์ ก็จะเป็นการช่วยเหลือธุรกิจ เช่น การตั้งกำแพงภาษี เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในประเทศ นโยบายมาตรการทางการเงินที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

1.3 ค่านิยมและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้งสองแม้ดูว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็อาจจะทำให้ธุรกิจบางประเภทเกิดปัญหาขึ้นได้ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวกับแฟชั่นเมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือทางด้านเทคโนโลยีเช่นอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในราคาที่ถูกลงและคุณภาพดีขึ้น

1.4 ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ภัยจากน้ำท่วม ผลเสียหายจากภัยธรรมชาติ

2. เกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคาร และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

2.1 การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย หากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้กู้รับภาระอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ผู้กู้ต้องใช้จำนวนเงินและเวลานานมากขึ้นกว่าเดิมในการชำระหนี้ให้หมด อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงจึงมีผลต่อการค้างชำระที่สูงขึ้น

2.2 การประเมินราคาหลักทรัพย์ไม่เหมาะสม เช่น การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่สูงเกินไป หลักทรัพย์ค้ำประกันไม่มีสภาพคล่อง ทำให้ผู้กู้ได้รับการอนุมัติวงเงินหลักประกันไม่คุ้มกับมูลหนี้ เกินความจำเป็น หรือเกินความสามารถในการชำระหนี้ ทำให้ผู้กู้ไม่คำนึงถึงการสูญเสียหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันไว้

2.3 ระบบการติดตามผลการควบคุมของธนาคาร มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

2.4 พนักงานให้บริการด้านสินเชื่อ เน้นปริมาณงานมากกว่าคุณภาพของงาน ขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ

3. เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

3.1 การที่ลูกหนี้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เช่น การนำไปแก่งำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ นำเงินไปซื้อของใช้สิ้นเปลือง ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตอบแทน

3.2 การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างทำให้ไม่สามารถรับภาระหนี้ที่เกิดขึ้นได้

3.3 ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเกิดอาการเจ็บป่วย ทูพพลภาพ สภาพครอบครัวอย่าร้าง ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการชำระหนี้ได้

3.4 ลูกหนี้สร้างหนี้สินภายนอกเพิ่มขึ้น

3.5 ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัว หรือหวังผลกำไรในธุรกิจมากเกินไป ภาระเงินงวดที่คาดไว้อาจเกินความสามารถในการชำระหนี้ได้

3.6 ลูกหนี้เจตนาไม่จ่ายชำระหนี้หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อน สามารถ นิติยเสมอ (2536) ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระโดยได้ประมวลผลข้อมูลหนี้สินค้างชำระของเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ และ ธ.ก.ส. สามารถสรุปสาเหตุได้ดังนี้

1. ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรัดดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านอื่นๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดี มีการให้สินเชื่อซ้ำซ้อน หรือพนักงานไม่สันทัดในการให้สินเชื่อกับเกษตรกร

2. ปัญหาเกิดจากโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะที่จะทำการเกษตร สินเชื่อที่จัดให้ไว้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตที่จัดหามาไม่เหมาะสม

3. ปัญหาจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือผลผลิตการเกษตรตกต่ำกว่าเป้าหมาย

4. ปัญหาเกิดจากสาเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกรเอง เช่น ตาย วิกฤลจริต

5. ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของตัวเกษตรกรเอง และการอธิบายให้ความกระจ่างในสาระสำคัญของโครงการของเจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลแก่เกษตรกร เช่น เกษตรกรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการที่กู้เงินคลาดเคลื่อน โดยคิดว่าวัตถุประสงค์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับตามโครงการเป็นสิ่งของซึ่งรัฐบาลให้ฟรีโดยไม่ต้องชำระคืน และมีเกษตรกรอีกเป็นจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ โดยตั้งใจที่จะบิดพลิ้วไม่ส่งเงินกู้ตามกำหนดระยะเวลา

ธ.ก.ส. ได้ทำการวิเคราะห์ สภาพการค้างชำระหนี้เกษตรกรนี้ พบว่ามาจากหลายสาเหตุ ดังนี้

1. เกษตรกรมีความจำเป็นฉุกเฉินในครัวเรือนจึงนำเงินที่จะนำไปชำระหนี้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร
2. ผลผลิตเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด (ใช้หัวดินก) ทำให้ผลผลิตต่ำกว่าเป้าหมาย
3. ปัญหาด้านการตลาด ผลผลิตขายไม่ได้ราคา
4. ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต เช่น การส่งเสริมการผลิต การปรับปรุง โครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในพื้นที่
5. เกษตรกรมีภาระหนี้สินหลายที่ ทั้งสถาบันการเงินในระบบและนอกระบบ

สรุป สาเหตุของการเป็นหนี้เกิดจากหลายปัจจัย ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ นโยบายรัฐบาล เทคโนโลยี ภัยธรรมชาติ เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย การประเมินราคาหลักทรัพย์ไม่เหมาะสมหรือในบางครั้งอาจเกิดจากตัวลูกหนี้เอง เช่น การที่ลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัว ลูกหนี้เจตนาไม่จ่ายชำระหนี้ให้กับธนาคาร เพื่อเป็นการควบคุมการชำระหนี้ของลูกค้า ธนาคารควรศึกษาหาสาเหตุการค้างชำระที่แท้จริง เพื่อป้องกันการผิดนัดชำระ ป้องกันการเกิดหนี้ค้างในอนาคต

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เป็นงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญในการวิจัยและทำให้เกิดแนวคิดและแนวทางในการวิจัย โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

สุรัสวดี บรรพตเสต (2558) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ลูกค้านาคารออมสิน สาขาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี”พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ได้แก่ ปัจจัยภายในธนาคาร ปัจจัยของผู้กู้ และปัจจัยภายนอกธนาคาร ปัจจัยภายในธนาคาร ที่มีผลต่อความสามารถในการรับชำระหนี้ ได้แก่ ช่องทางในการชำระเงินกู้ของธนาคาร วิธีการแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระเงินของธนาคาร การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติเงินกู้ การรับชำระหนี้และติดตามทวงถามหนี้เมื่อเลยกำหนด ปัจจัยของผู้กู้ ได้แก่ ผู้กู้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอกมาก ผู้กู้ทำการค้าเกินตัว สภาพครอบครัวหย่าร้าง เจ็บป่วยเรื้อรัง การเปลี่ยนงาน นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ของการกู้ ความเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ ย้ายถิ่นที่อยู่ และผู้กู้ถึงแก่กรรมปัจจัยภายนอก ธนาคาร ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ ความต้องการเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีเช่น สมาร์ทโฟน เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ภัยธรรมชาติ นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการบริโภค อัตราเงินเฟ้อ นโยบายรัฐเกี่ยวกับการลงทุน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

ธนัญรัตน์ แสงเหมือน (2558) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อเคหะของลูกค้ายานาคารออมสิน สาขาเกาะคา จังหวัดลำปาง” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของทัศนคติต่อความสามารถชำระหนี้ การบริหารหนี้ การจัดการรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้ และศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อเคหะของลูกค้ายานาคารออมสิน สาขาเกาะคา จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างคือ ลูกค้ายินเชื่อเคหะและมีปัญหาเกี่ยวกับความสามารถชำระหนี้ของธนาคารออมสิน สาขาเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 357 คน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนาหาค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสมการโครงสร้างด้วยสมการโครงสร้าง พบว่า รายได้กับค่าใช้จ่ายเพียงพอแต่ไม่มีเงินเก็บออม การชำระหนี้สินเชื่อเคหะที่ผ่านมาชำระตรงตามเวลา แต่มีภาระหนี้สินอื่นนอกเหนือจากหนี้สินกับธนาคารออมสิน เงินที่กู้ยืมเชื่อเคหะของธนาคารออมสินไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากอนุมัติเงินกู้ต่ำกว่าที่ขอกู้ การติดตามหนี้ใช้จดหมายเตือนจากธนาคารความคิดเห็นของการบริหารหนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนทัศนคติต่อความสามารถชำระหนี้ การจัดการรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้สิน อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ด้วยสมการโครงสร้าง พบว่าทัศนคติต่อความสามารถชำระหนี้มีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการรายได้ รองลงมาคือ ทัศนคติต่อความสามารถชำระหนี้มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารหนี้ ลำดับต่อมาคือ การจัดการรายได้มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการชำระหนี้สิน และทัศนคติต่อความสามารถชำระหนี้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการชำระหนี้สิน

ฐานิตามีลา (2556) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ในระบบของชาวนา ในเขตอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ชาวนาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 41-50 ปี มีสถานภาพอยู่ด้วยกัน มีการศึกษาค่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-5 คน มีรายได้ต่อเดือน 10,001-30,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ปัจจัยทางเศรษฐกิจของชาวนา ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำนาต่อรอบการผลิต 30,000 - 472,500 บาท มีค่าใช้จ่ายต่างๆในการทำนาต่อรอบการผลิต 10,200 - 235,250 บาท มีมูลค่าทรัพย์สินรวม 40,000- 225,500 บาท มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง/คู่สมรส มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ ในปัจจุบันใช้ระบบชลประทานเป็นแหล่งน้ำทำการเกษตร มีรายได้จากการทำนา เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการทำนาโดยรวมพอกัน มีรายได้รวมทั้งหมดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต

พอกัน ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการกู้เงินของชาวนา ส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินกู้จากนายทุนมีจำนวนเงินกูน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท ใช้บุคคลค้าประกันหรือลูกหนี้ร่วม มีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้้นอกระบบน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี มีระยะเวลาในการกู้เงิน 3-6 เดือน มีระยะเวลาในการผ่อนชำระคืน 3-6 เดือน การเป็นหนี้นอกระบบของชาวนา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์รายละเอียด พบว่าชาวนาให้ความคิดเห็นมากที่สุดในด้านหนี้จากการประกอบอาชีพ รองลงมาคือด้านหนี้จากเหตุสุดวิสัย และให้ความคิดเห็นในด้านหนี้จากการไม่มีวินัยในการใช้เงินน้อยที่สุด

วีรฉัตรแก้ว (2556) ศึกษาเรื่อง “ภาวะการค้างชำระหนี้กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรในจังหวัดระนอง” จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกร แบ่งเป็นด้านการผลิตหรือการตลาด เกิดจากต้นทุนการผลิตสูงด้านเศรษฐกิจ เกิดจากการมีรายรับรายจ่ายไม่ลงตัว มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ มีหนี้สินมากด้านการบริหารจัดการ เกิดจากการอยู่ไกล ไม่สะดวกในการมาชำระหนี้ มีการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ มีการชำระหนี้แหล่งอื่นก่อน ส.ป.ก. ระนองด้านส่วนตัวของเกษตรกร เกิดจากพฤติกรรมลักษณะเหนียวหนี้ ไม่อยากชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ส.ป.ก. ระนอง แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เกิดจากการพิจารณาให้สินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ผ่านการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปฏิรูปการจัดการและพัฒนาเกษตรกร กลุ่มการเงินบัญชีและจัดเก็บผลประโยชน์ และกลุ่มกฎหมาย หรือรับรองจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน และเกิดจากการกำหนดวันชำระเงินกู้ไม่สอดคล้องกับฤดูกาลผลผลิตด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกิดจากเจ้าหน้าที่ใช้คำพูดและกิริยาไม่เหมาะสมในการติดตามทวงหนี้ การใช้คำพูดหรือกิริยาของเจ้าหน้าที่เป็นส่วนสำคัญต่อการส่งผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ เพราะหากเจ้าหน้าที่มีการพูดจากับเกษตรกรด้วยความสุภาพชี้แจงถึงความจำเป็น เกษตรกรจะเข้าใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกรายด้านบริหารจัดการ เกิดจากไม่มีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงินหรือไม่ ขาดการติดตามทวงหนี้อย่างต่อเนื่อง และช่องทางการชำระคืนมีน้อย ไม่สะดวกเดินทางมาชำระหนี้ ต้องต่อรถหลายต่อ และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จึงส่งผลให้เกิดภาวะการค้างชำระหนี้ดังกล่าว

วารุณี ศรีชัย (2555) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินเกษตรกร ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกู้ยืมเงินของเกษตรกร และปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินของเกษตรกร ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของข้อมูลทั่วไป เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในช่วงระดับประถมศึกษา ระดับรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน สมาชิกในครอบครัวมีจำนวน 5 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรด้านารทำสวน และมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 6-10 ไร่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการก่อหนี้สินของเกษตรกร คือปัจจัยทางด้านรายได้ที่รับจากการ

ทำการเกษตร ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ปัจจัยด้านการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน และปัจจัยด้านการลงทุนทางการเกษตร เช่น ซื้อปุ๋ย ซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตร ที่ดิน แรงงาน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยต่อการก่อหนี้สินของเกษตรกร คือ การใช้จ่ายเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินในครอบครัว เช่น การเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุ

สมฤทัย บัวกิ่ง (2555) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยการบริหารงานของสหกรณ์ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา ศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบโลจิสติกส์พหุ (Multinomial Logistic Regression) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสหกรณ์ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ เพื่อสร้างและต่อเติมบ้านที่อยู่อาศัย เมื่อถึงกำหนดชำระเงิน สามารถชำระได้บ้างเป็นบางครั้ง แต่ทุกครั้งที่มียรายได้จะรีบนำเงินส่งทันทีด้วยตัวของสมาชิกเอง เนื่องจากมองว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเอง ปัจจัยด้านการบริหารงานของสหกรณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ใช้ที่ดินของตนเองเป็นหลักทรัพย์สินค้ำประกัน โดยราคาประเมินของหลักทรัพย์ค้ำประกันเฉลี่ย อยู่ที่ 546,333.14 บาท การติดตามหนี้ของสหกรณ์ จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ติดตามทวงถามหนี้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ไม่ปกติของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา จำกัด

ทศพร จาดฤทธิ์ (2554) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” โดยการเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนดและเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ตามกำหนด พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร ขนาดของพื้นที่ประกอบการเกษตร และการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ เกษตรกรควรทำการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน พร้อมทั้งทำการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณเงินทุนที่ขอกู้ กับ ธ.ก.ส. เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสมกับต้นทุนที่แท้จริง และควรมีการออมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน เป็นการลดความเสี่ยงจากการเกิดปัญหาทางการเงินที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า

เอี่ยมดาว เอกะสิงห์ (2554) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมในการชำระหนี้ของลูกค้า บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการชำระหนี้เงินคืนของกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เกิดจากการมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย การมีหนี้สินที่กู้ยืมอื่นๆ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น และประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้เป็นลูกหนี้เงินกู้ยืมส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินให้กู้ยืมอย่างแท้จริง โดยเข้าใจว่าเป็นเงินงบประมาณของแผ่นดิน ต้องชำระคืนเมื่อเรียนจบ ซึ่งแหล่งที่มาที่ถูกต้อง คือ เป็นเงินให้กู้ยืมของรัฐบาล ต้องชำระคืนเมื่อเรียนจบ สาเหตุหลักของการกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพราะไม่ต้องการเป็นภาระของครอบครัว

ศิริน ศิริอ่อน (2554) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารามอินทรา กม.10 กรุงเทพมหานคร” พบว่าปัจจัยด้านมูลค่าหลักประกันที่ใช้ในการขอกู้สูงขึ้น จะมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการค้างชำระหนี้เงินกู้รวมหรือจะมีผลทำให้การค้างชำระหนี้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเช่นกัน เพราะการที่หลักประกันที่ใช้ในการขอกู้มีราคาประเมินที่คลาดเคลื่อนหรือสูงกว่าความเป็นจริงในขณะยื่นคำขอกู้ จะมีโอกาสในการรับวงเงินกู้ที่สูงขึ้นไปด้วย เมื่อวงเงินสูงขึ้นจะส่งผลให้ยอดการชำระหนี้สูงขึ้น ดังนั้น มูลค่าของหลักประกันที่ใช้ในการขอกู้จะทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ลดลงได้แต่อย่างไร ส่วนในด้านปัจจัยอื่นๆที่นำมาศึกษา ได้แก่ อายุ อาชีพจำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลาในการผ่อนชำระของผู้แต่ละราย จำนวนเงินในการผ่อนชำระแต่ละงวด ภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว ไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้า

จิรัฐา แก้วมา (2553) ศึกษาเรื่อง “การเป็นหนี้และการไม่ตัดสินใจไม่ชำระหนี้ของระบบของกลุ่มผู้ประกอบการจักรยานยนต์รับจ้าง ในเขตเทศบาลนครปฐม” ศึกษาถึงการเป็นหนี้ของระบบรวมทั้งสาเหตุที่นำมาสู่การตัดสินใจไม่ชำระหนี้ของระบบ พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการจักรยานยนต์รับจ้างในเขตเทศบาลนครปฐม ประสบปัญหาการเป็นหนี้ของระบบ ด้วยสาเหตุหลัก 3 ประการ ได้แก่ การประกอบอาชีพ การไม่มีวินัยในการใช้จ่ายเงิน และหนี้จากเหตุสุดวิสัย อีกทั้งประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จนกลายเป็นภาระหนี้สินเรื้อรัง นำไปสู่การตัดสินใจไม่ชำระหนี้ของระบบ ปัญหาเรื่องหนี้สินนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระดับครัวเรือน และระดับชาติถือได้ว่าเป็นปัญหาที่รุนแรงที่ต้องรีบแก้ไขให้ถูกทิศทางโดยเร่งด่วน ดังนั้น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับหนี้ของระบบของคนชนชั้นกรรมาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการจักรยานยนต์รับจ้าง ในเขตเทศบาลนครปฐม ทั้งในประเด็นเรื่องการเป็นหนี้ของระบบ และสาเหตุที่นำมาสู่การตัดสินใจไม่ชำระหนี้ของระบบ แรงจูงใจที่ทำให้ก่อหนี้ เงื่อนไขและการเข้าถึงวงจรมิตต่างๆของหนี้ของระบบ

สองหล้า เลี้ยงรักษา (2553) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมชำระหนี้ล่าช้าของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคลแบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน บริษัทแคปปิตอลโอเค สาขาพิษณุโลก”

พบว่า ปัจจัยทางด้านเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรม การชำระหนี้ล่าช้าที่แตกต่างกันส่วนปัจจัยทางด้าน อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรม การชำระหนี้ล่าช้าไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายกับพฤติกรรม การชำระหนี้ล่าช้าของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคล พบว่า พฤติกรรม การชำระหนี้ล่าช้า ในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย เมื่อพิจารณาหลายด้าน พบว่า ด้านการใช้จ่ายเงิน ด้านความสามารถในการหารายได้ ด้านความเข้มแข็งด้านการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย มีเพียงด้านเงื่อนไขต่างๆและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

Eza Ghassan (2005) ศึกษาเรื่อง “Capital Control and External Debt Term Structure” พบว่า การกักเงินระหว่างประเทศของธนาคารมีความสัมพันธ์ต่อความสมดุลของภาวะเศรษฐกิจ รายรับ รายจ่าย และการเจริญเติบโตของประเทศนั้นๆ พร้อมทั้งทุนสำรองและภาระหนี้สินของธนาคารนั้น

Daniel (2005) ศึกษาเรื่อง “Essays on Banking and Corporate Finance” พบว่า การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของผู้กู้ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวในอดีตเป็นอุปสรรคและมีผลกระทบในการขอกู้เงินจากสถาบันการเงินและมีผลกระทบต่อผลประกอบการของสถาบันการเงินด้วย

Faisai (2004) ศึกษาเรื่อง “Credit constraints, asset prices, and business cycles” พบว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีทางการเงิน มีผลกระทบที่รุนแรงต่อการให้สินเชื่อและการกันสำรองด้วยราคาหลักประกัน ซึ่งมีองค์ประกอบระหว่างที่ดินและเงินทุน ในวัฏจักรของธุรกิจการเงินในประเทศไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดได้ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ส่วนใหญ่มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สาเหตุของการค้างชำระหนี้ นั้น เกิดจากสาเหตุหลักหลายประการ คือ เกิดจากตัวลูกค้ำ สถาบันการเงิน ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อ การให้สินเชื่อ และความสามารถในการชำระหนี้สินของลูกค้ำ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดหนี้ค้ำมากขึ้น ทำให้ธนาคารต้องหามาตรการในการช่วยเหลือ หรือแบ่งเบา ให้ลูกค้ำสามารถชำระหนี้ให้ตรงเวลาได้ เพื่อเป็นการลดภาระดอกเบี้ยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และป้องกันการเสียประวัติของตัวลูกค้ำ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitative Research) ใช้แนวทางในการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ลูกค้าเงินกู้ทั้งหมดของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึงจำนวน 5,344 ราย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง, 2559)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นลูกค้าเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง เนื่องจากประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ Taro Yamane 1973 จำนวน 400 คนด้วยอัตราความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นร้อยละ 5 (ประสพชัย พสุนนท์, 2555)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย	n	คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษา
	e	คือสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (กำหนดให้ = 0.05)

แทนค่าสูตร

$$n = 5,344 / [1 + 5,344(0.05)^2]$$

$$n = 372.14$$

$$n = 372.14$$

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน ในการวิจัย

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากลูกค้ายกเว้นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

3. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสำรวจจากแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเองตามความเป็นจริง เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการรวบรวมข้อมูลและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อนำมาประกอบในการเรียบเรียงข้อมูลและนำไปใช้ในการอภิปรายผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึงใช้แบบสอบถามแบบ Rating Scale จำนวน 37 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึงใช้แบบสอบถามแบบ Rating Scale จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึงใช้แบบสอบถามแบบ Rating Scale จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดและทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กำหนดโครงร่างของแบบสอบถามตามประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา
4. นำโครงร่างของแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไข และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามให้คณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) แล้วนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครบถ้วน และความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถามที่ตรงกับเรื่องที่จะศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขภาษาและคำถามให้กระชับชัดเจนและเข้าใจง่ายสำหรับการตอบ
7. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ระบุไว้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและทำการให้คำแนะนำกับลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาจอมบึง จำนวน 400 ราย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อมูลที่ได้มาพิมพ์ใส่ตาราง Microsoft Excel
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมวิเคราะห์สถิติ (SPSS Statistics) เพื่อหาข้อสรุป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาสรุป วิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปว่า ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ตามกรอบแนวความคิดที่ได้กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ (SPSS Statistics) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน มาบันทึกข้อมูลทั้งหมด โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. อธิบายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไป ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนแบบมาตรวัด 5 ระดับ ตาม Likert Scale ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
1.00 – 1.80	มีความสำคัญน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	มีความสำคัญน้อย
2.61 – 3.40	มีความสำคัญปานกลาง
3.41 - 4.20	มีความสำคัญมาก
4.21 – 5.00	มีความสำคัญมากที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้แก่

2.1 สถิติ Independent sample t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.2 สถิติ One way ANOVA (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.3 สถิติ Chi-Square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้ำเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จำนวน 400 คน นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรม SPSS โดยกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ รวมทั้งอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

H_0	แทน	สมมติฐานหลัก (Null Hypothesis)
H_1	แทน	สมมติฐานรอง (Alternative Hypothesis)
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ t-test
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F-test
χ^2	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-square test)
Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	206	51.5
ชาย	194	48.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	36	9.00
31 - 40 ปี	92	23.00
41 - 50 ปี	105	26.30
51 - 60 ปี	91	22.80
60 ปีขึ้นไป	76	19.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองลงมาผู้ที่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 ผู้ที่มีอายุ 51 - 60

ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	80	20.00
สมรส	188	47.00
หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	132	33.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพสมรสจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมาผู้ที่มีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 และผู้ที่มีสถานภาพโสด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	124	31.00
ประถมศึกษา	173	43.30
มัธยมศึกษา	44	11.00
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	32	8.00
ปริญญาตรี	24	6.00
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมาไม่ได้เรียน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ผู้ที่มีการศึกษาระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	177	44.30
ค้าขาย	146	36.50
รับจ้าง	62	15.50
อื่นๆ	15	3.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมาผู้ที่มีอาชีพค้าขาย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 และผู้ที่มีอาชีพอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	27	6.80
10,001 – 20,000 บาท	149	37.30
20,001 – 30,000 บาท	87	21.80
30,001 – 40,000 บาท	62	15.50
40,001 – 50,000 บาท	44	11.00
มากกว่า 50,001 บาท	31	7.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 – 50,000 บาทจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,001 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 และผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	80	20.00
10,001 – 20,000 บาท	150	37.50
20,001 – 30,000 บาท	54	13.50
30,001 – 40,000 บาท	66	16.50
40,001 – 50,000 บาท	34	8.50
มากกว่า 50,001 บาท	16	4.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 40,001 – 50,000 บาทจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 และผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,001 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามในด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2 คน	94	23.50
3 – 5 คน	225	56.30
5 – 8 คน	81	20.30
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 5 คน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมาผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 1 – 2 คน จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 และผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 5 - 8 คน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้า เงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้าธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ โดยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	มีความสำคัญน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	มีความสำคัญน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	มีความสำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	มีความสำคัญระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	มีความสำคัญมากที่สุด

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดิน

สภาพการถือครอง ที่ดิน	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความสำ คัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ที่ดินของตนเอง	139 (34.80)	150 (37.50)	80 (20.00)	31 (7.70)	0 (0.00)	3.99	0.93	มาก
ที่ดินของผู้อื่น/เช่า	132 (33.00)	146 (36.50)	91 (22.80)	31 (7.70)	0 (0.00)	3.95	0.93	มาก
ที่ดินให้สิทธิทำกิน	97 (24.30)	147 (36.80)	127 (31.70)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.78	0.90	มาก
รวม						4.00	0.91	มาก

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือมีที่ดินของตนเอง ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.93) ที่ดินของผู้อื่น/เช่า ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.93) และที่ดินให้สิทธิทำกิน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.90) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่การผลิต

ขนาดของพื้นที่ การผลิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ต่ำกว่า 5 ไร่	148 (37.00)	132 (33.00)	84 (21.00)	36 (9.00)	0 (0.00)	3.98	0.97	มาก
5 – 10 ไร่	116 (29.00)	162 (40.50)	93 (23.30)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.91	0.90	มาก
10 – 20 ไร่	111 (27.80)	147 (36.70)	113 (28.30)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.85	0.91	มาก
21 – 50 ไร่	117 (29.30)	152 (38.00)	96 (24.00)	35 (8.70)	0 (0.00)	3.88	0.93	มาก
50 – 10 ไร่	135 (33.80)	147 (36.70)	80 (20.00)	38 (9.50)	0 (0.00)	3.95	0.96	มาก
มากกว่า 100 ไร่	133 (33.30)	140 (35.00)	92 (23.00)	35 (8.70)	0 (0.00)	3.93	0.95	มาก
รวม						3.96	0.94	มาก

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่การผลิตในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือพื้นที่การผลิตต่ำกว่า 5 ไร่ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.97) พื้นที่การผลิต 50 – 10 ไร่ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.96) พื้นที่การผลิต 5 – 10 ไร่ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.90) พื้นที่การผลิตมากกว่า 100 ไร่ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.95) พื้นที่การผลิต 21 – 50 ไร่ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.93) และพื้นที่การผลิต 10 – 20 ไร่ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.91) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส.

ระยะเวลาในการ เป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส.	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1- 5 ปี	110 (27.50)	157 (39.30)	101 (25.20)	32 (8.00)	0 (0.00)	3.86	0.91	มาก
5 - 10 ปี	143 (35.80)	149 (37.30)	77 (19.20)	31 (7.70)	0 (0.00)	4.01	0.93	มาก
11 - 15 ปี	158 (39.50)	142 (35.50)	71 (17.80)	29 (7.20)	0 (0.00)	4.07	0.93	มาก
15 ปีขึ้นไป	108 (27.00)	144 (36.00)	119 (29.80)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.83	0.91	มาก
รวม						3.92	0.94	มาก

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส. ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยการเป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส. 11 - 15 ปี ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.93) เป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส. 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.93) 1- 5 ปี ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.91) และเป็นลูกค้ายานาคาร จ.ก.ส. 15 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.91) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ธ.ก.ส.

จำนวนเงินกู้จาก ธนาคาร ธ.ก.ส.	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ต่ำกว่า 50,000 บาท	129 (32.30)	157 (39.20)	87 (21.80)	27 (6.70)	0 (0.00)	4.14	0.90	มาก
50,001 – 100,000 บาท	116 (29.00)	170 (42.50)	87 (21.80)	27 (6.70)	0 (0.00)	3.94	0.88	มาก
100,001 – 150,000 บาท	94 (23.50)	179 (44.80)	99 (24.70)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.85	0.86	มาก
150,001 – 200,000 บาท	96 (24.00)	182 (45.50)	94 (23.50)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.87	0.86	มาก
200,001 – 250,000 บาท	114 (28.50)	170 (42.50)	88 (22.00)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.93	0.88	มาก
250,001 บาทขึ้นไป	131 (33.00)	138 (35.00)	96 (24.00)	32 (8.00)	0 (0.00)	3.93	0.94	มาก
รวม						4.07	0.88	มาก

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ธ.ก.ส. ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยกู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. ต่ำกว่า 50,000 บาท ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.90) กู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. 50,001 – 100,000 บาท ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.88) กู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. 200,001 – 250,000 บาท ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.88) กู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. 250,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.94) กู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. 150,001 – 200,000 บาท ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.86) และกู้เงินจากธนาคาร ธ.ก.ส. 100,001 – 150,000 บาท ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.86) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้จากผลผลิต

รายได้จากผลผลิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ต่ำกว่า 20,000 บาท	133 (33.30)	153 (38.20)	90 (22.50)	24 (6.00)	0 (0.00)	3.99	0.89	มาก
20,001-50,000 บาท	84 (21.00)	186 (46.50)	91 (22.80)	39 (9.70)	0 (0.00)	3.79	0.89	มาก
50,001-100,000 บาท	87 (21.80)	191 (47.70)	96 (24.00)	26 (6.50)	0 (0.00)	3.85	0.83	มาก
100,001-200,000 บาท	87 (21.80)	184 (46.00)	94 (23.50)	35 (8.70)	0 (0.00)	3.81	0.88	มาก
200,001-300,000 บาท	94 (23.50)	188 (47.00)	89 (22.30)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.87	0.86	มาก
300,001 บาทขึ้นไป	154 (38.50)	131 (32.70)	89 (22.30)	26 (6.50)	0 (0.00)	4.03	0.93	มาก
รวม						4.04	0.94	มาก

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้จากผลผลิต ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยรายได้จากผลผลิต 300,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.93) รายได้จากผลผลิตต่ำกว่า 20,000 บาท ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.89) รายได้จากผลผลิต 200,001 - 300,000 บาท ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.86) รายได้จากผลผลิต 50,001 - 100,000 บาท ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.83) และรายได้จากผลผลิต 20,001 - 50,000 บาท ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.89) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ

รายได้เสริมจากอาชีพ อื่น ๆ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความสำ คัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ไม่มีรายได้เสริม	117 (29.30)	156 (39.00)	102 (25.50)	25 (6.20)	0 (0.00)	3.91	0.89	มาก
ต่ำกว่า 1,000 บาท	111 (27.80)	162 (40.50)	103 (25.70)	24 (6.00)	0 (0.00)	3.90	0.88	มาก
1,001-5,000 บาท	119 (29.80)	167 (41.70)	90 (22.50)	24 (6.00)	0 (0.00)	3.95	0.87	มาก
5,001-10,000 บาท	103 (25.80)	169 (42.20)	94 (23.50)	34 (8.50)	0 (0.00)	3.85	0.90	มาก
10,001-15,000 บาท	112 (28.00)	174 (43.50)	84 (21.00)	30 (7.50)	0 (0.00)	3.92	0.89	มาก
15,001 บาทขึ้นไป	150 (37.50)	134 (33.50)	92 (23.00)	24 (6.00)	0 (0.00)	4.03	0.92	มาก
	รวม					3.89	0.90	มาก

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ 15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.92) รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 1,001 - 5,000 บาท ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.87) รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 10,001 - 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.89) ไม่มีรายได้เสริม ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.89) ต่ำกว่า 1,000 บาท ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.88) และรายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 5,001 - 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.90) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ กัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล โดยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับภัยพิบัติต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อผลการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น

ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อผลการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ภัยแล้ง	155 (38.80)	126 (31.50)	89 (22.20)	30 (7.50)	0 (0.00)	4.02	0.96	มาก
น้ำท่วม	151 (37.80)	137 (34.20)	88 (22.00)	24 (6.00)	0 (0.00)	4.04	0.92	มาก
ไฟไหม้	109 (27.30)	170 (42.50)	90 (22.50)	31 (7.70)	0 (0.00)	3.89	0.89	มาก
โรคระบาด เช่น เพลี้ยแมลง ฯลฯ	100 (25.00)	166 (41.50)	113 (28.30)	21 (5.20)	0 (0.00)	3.86	0.85	มาก
รวม						3.91	0.92	มาก

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับภัยพิบัติต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อผลการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยน้ำท่วม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.92) ภัยแล้ง ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.96) ไฟไหม้ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.89) และโรคระบาด เช่น เพลี้ยแมลง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.85) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้

สถานะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
น้ำมันราคาแพงขึ้น	135 (33.80)	138 (34.50)	96 (24.00)	31 (7.70)	0 (0.00)	3.94	0.94	มาก
ผลผลิตราคาตกต่ำ	111 (27.80)	170 (42.50)	90 (22.50)	29 (7.20)	0 (0.00)	3.91	0.89	มาก
ไม่มีตลาดรองรับ/ ผลผลิตล้นตลาด	117 (29.30)	165 (41.20)	90 (22.50)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.93	0.89	มาก
ต้นทุนในการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน ค่าจ้างรถไถ/รถเกี่ยว เป็นต้น	117 (29.30)	158 (39.50)	93 (23.20)	32 (8.00)	0 (0.00)	3.90	0.91	มาก
รวม						3.91	0.90	มาก

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยน้ำมันราคาแพงขึ้น ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.94) ไม่มีตลาดรองรับ/ผลผลิตล้นตลาด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.89) ผลผลิตราคาตกต่ำ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.89) และต้นทุนในการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน ค่าจ้างรถไถ/รถเกี่ยว เป็นต้น ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.91) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล

การเข้าร่วมโครงการ จากนโยบายสนับสนุน ของรัฐบาล	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ	120 (30.00)	149 (37.20)	103 (25.80)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.90	0.91	มาก
เข้าร่วมโครงการ สินเชื่อเพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและ จำเป็นของเกษตรกรที่ ประสบภัยแล้ง ปี 2558-2559 วงเงิน สินเชื่อไม่เกิน 12,000 บาท/ราย กำหนด ชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปี ไม่มีดอกเบี้ย กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรลูกค้าราย ย่อยของ ธ.ก.ส. ที่ ได้รับผลกระทบจากภัย แล้ง ทำให้ไม่สามารถ ทำการผลิตได้ หรือ ผลิตได้รับความ เสียหาย ทำให้มีรายได้ ลดลง เพื่อใช้เป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ในการชั่วคราว พร้อม ตั้งกฏให้เกิดการใช้จ่าย หมุนเวียนในระบบ เศรษฐกิจ และช่วย ป้องกันการก่อหนี้สิน นอกระบบของ เกษตรกร	112 (28.00)	145 (36.20)	102 (25.50)	41 (10.30)	0 (0.00)	3.82	0.96	มาก

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล (ต่อ)

การเข้าร่วมโครงการ จากนโยบายสนับสนุน ของรัฐบาล	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
เข้าร่วมโครงการ สินเชื่อ 1 ตำบล 1 SME เกษตร เพื่อสร้าง ความยั่งยืนของภาค เกษตรไทย วงเงินกู้ไม่ เกิน 20 ล้านบาท/ราย เป็นสินเชื่อระยะเวลา เงินกู้ไม่เกิน 10 ปี มี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี สำหรับ ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาด ย่อม (SMEs) ภาค การเกษตร ทั้งรายคน วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร หรือบริษัทชุมชน ใน การสร้างมูลค่าเพิ่ม สินค้าเกษตร และ กระตุ้นให้เกิดการจ้าง งาน	98 (24.50)	180 (45.00)	88 (22.00)	34 (8.50)	0 (0.00)	3.86	0.89	มาก

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล (ต่อ)

การเข้าร่วมโครงการ จากนโยบายสนับสนุน ของรัฐบาล	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ สำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
เข้าร่วมโครงการชุมชน ปรับเปลี่ยนการผลิตสู่ วิฤตภัยแล้ง วงเงินกู้ ไม่เกิน 3 ล้านบาท/ กลุ่ม กำหนดชำระคืน เงินกู้ไม่เกิน 1 ปี มี อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 0.01 ต่อปี สำหรับ เกษตรกรในพื้นที่ ประสบวิฤตภัยแล้ง ในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่ กลอง ที่มีความสมัคร ใจและตั้งใจ ในการ ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การผลิตอย่างแท้จริง และผ่านการคัดเลือก จากชุมชน ใช้เป็นค่า เช่าที่ดิน ค่าปัจจัยการ ผลิต และค่าจ้าง แรงงานให้กับเกษตรกร	92 (23.00)	187 (46.80)	89 (22.20)	32 (8.00)	0 (0.00)	3.85	0.87	มาก
	รวม					3.82	0.94	มาก

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 3.91) เข้าร่วมโครงการสินเชื่อ 1 ตำบล 1 SME เกษตร เพื่อสร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรไทย วงเงินกู้ไม่เกิน 20 ล้านบาท/ราย ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.89) เข้าร่วมโครงการชุมชนปรับเปลี่ยนการผลิตสู่วิฤตภัยแล้ง วงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท/กลุ่ม ($\bar{X} = 3.85$,

S.D. = 0.87) และเข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและจำเป็นของเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง ปี 2558-2559 วงเงินสินเชื่อไม่เกิน 12,000 บาท/ราย ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.96) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด และชำระหนี้ครบตามจำนวน โดยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด

การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การปรับลดจำนวนเงินส่งชำระหนี้	124 (31.00)	146 (36.50)	91 (22.70)	39 (9.80)	0 (0.00)	3.89	0.96	มาก
ปรับการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับ	135 (33.70)	143 (35.80)	96 (24.00)	26 (6.50)	0 (0.00)	3.97	0.92	มาก
ลดอัตราดอกเบี้ยให้ทุกปี	137 (34.30)	140 (35.00)	98 (24.50)	25 (6.20)	0 (0.00)	3.97	0.92	มาก
การมีบัตรสินเชื่อเกษตรกร	139 (34.70)	142 (35.50)	95 (23.80)	24 (6.00)	0 (0.00)	3.99	0.91	มาก
มีการแจ้งหนังสือเตือนกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระ	143 (35.70)	147 (36.80)	86 (21.50)	24 (6.00)	0 (0.00)	4.02	0.90	มาก
ให้สินเชื่อวงเงินต่ำสำหรับเกษตรกรที่มีประวัติการค้างชำระหนี้	103 (25.80)	173 (43.20)	90 (22.50)	34 (8.50)	0 (0.00)	3.86	0.90	มาก

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด (ต่อ)

การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
มีการยืดหยุ่นการชำระหนี้ เช่น ชำระรายเดือนหรือรายไตรมาส ขึ้นอยู่กับความสะดวกของลูกหนี้	109 (27.20)	174 (43.50)	86 (21.50)	31 (7.80)	0 (0.00)	3.90	0.89	มาก
รวม						4.02	0.91	มาก

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยมีการแจ้งหนังสือเตือนกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.90) การมีบัตรสินเชื่อเกษตรกร ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.91) ลดอัตราดอกเบี้ยให้ทุกปี ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.92) ปรับการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.92) มีการยืดหยุ่นการชำระหนี้ เช่น ชำระรายเดือน หรือรายไตรมาส ขึ้นอยู่กับความสะดวกของลูกหนี้ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.89) การปรับลดจำนวนเงินส่งชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.96) ให้สินเชื่อวงเงินต่ำสำหรับเกษตรกรที่มีประวัติการค้างชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.90) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ครบตามจำนวน

การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ค้างชำระตามความจำเป็น	122 (30.50)	162 (40.50)	84 (21.00)	32 (8.00)	0 (0.00)	3.94	0.91	มาก
การพักชำระหนี้เกษตรกร	135 (33.70)	142 (35.50)	92 (23.00)	31 (7.80)	0 (0.00)	3.95	0.94	มาก
การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้	120 (30.00)	147 (36.70)	90 (22.50)	43 (10.80)	0 (0.00)	3.86	0.97	มาก

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ครบตามจำนวน (ต่อ)

การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
มีรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร	124 (31.00)	145 (36.20)	103 (25.80)	28 (7.00)	0 (0.00)	3.91	0.92	มาก
การให้สินเชื่ออย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตร เช่น สินเชื่อกู้เงินซื้อรถไถหรือรถเกี่ยว, สินเชื่อในการซื้อปุ๋ย เป็นต้น	104 (26.00)	157 (39.20)	98 (24.50)	41 (10.30)	0 (0.00)	3.81	0.94	มาก
ส่งเสริมการประกอบอาชีพอื่นเสริมรายได้ของครัวเรือน	90 (22.50)	180 (45.00)	96 (24.00)	34 (8.50)	0 (0.00)	3.82	0.88	มาก
รวม						3.89	0.86	มาก

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ครบตามจำนวน ในภาพรวม พบว่า มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือปัจจัยการพักชำระหนี้เกษตรกร ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.94) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ค้างชำระตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.91) มีรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.92) การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.97) การให้สินเชื่ออย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตร เช่น สินเชื่อกู้เงินซื้อรถไถหรือรถเกี่ยว, สินเชื่อในการซื้อปุ๋ย เป็นต้น ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.94) และส่งเสริมการประกอบอาชีพอื่นเสริมรายได้ของครัวเรือน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.88) มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

5. ผลการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t-test สำหรับตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และใช้สถิติ One-Way ANOVA: F-test สำหรับตัวแปรอิสระที่มี ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพ

ระดับการ ศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ การหาความ สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม กับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้า เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถิติ Chi-Square

การทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยกำหนดให้

H_0 แทน สมมติฐานหลัก

H_1 แทน สมมติฐานรอง

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา จอมบึง จังหวัดราชบุรี

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.1

เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านเพศ

ศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ชาย	4.05	0.885	0.81	0.42
	หญิง	3.98	0.938		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ชาย	3.81	0.849	-1.96	0.05
	หญิง	3.98	0.870		

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านเพศโดยใช้สถิติ t-test พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.42 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.05 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.2

อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านอายุ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	อายุ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ต่ำกว่า 30 ปี	3.97	0.45	6.19	0.00*
	31 - 40 ปี	3.76	0.82		
	41 - 50 ปี	4.06	0.93		
	51 - 60 ปี	4.37	0.91		
	60 ปีขึ้นไป	3.87	1.02		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ต่ำกว่า 30 ปี	4.11	0.67	7.84	0.00*
	31 - 40 ปี	3.89	0.72		
	41 - 50 ปี	4.18	0.81		
	51 - 60 ปี	3.78	1.04		
	60 ปีขึ้นไป	3.53	0.79		

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านอายุ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.3

สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสถานภาพสมรส

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ำเงินกู้	สถานภาพสมรส	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	โสด	3.86	0.81	1.61	0.20
	สมรส	4.08	0.86		
	หย่าร้าง/หม้าย/ แยกกันอยู่	4.02	1.02		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	โสด	4.03	0.95	9.05	0.00*
	สมรส	4.02	0.87		
	หย่าร้าง/หม้าย/ แยกกันอยู่	3.64	0.73		

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสถานภาพสมรส พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.20 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.4

ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านระดับการศึกษา

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ไม่ได้เรียน	3.92	1.02	3.14	0.01*
	ประถมศึกษา	3.97	0.84		
	มัธยมศึกษา	4.43	0.82		
	ปวช./ปวส./ อนุปริญญา	3.91	0.30		
	ปริญญาตรี	4.13	1.30		
	สูงกว่าปริญญาตรี	5.00	0.00		

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านระดับการศึกษา (ต่อ)

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ไม่ได้เรียน	3.68	0.92	6.97	0.00*
	ประถมศึกษา	3.86	0.86		
	มัธยมศึกษา	4.52	0.63		
	ปวช./ปวส./ อนุปริญญา	3.94	0.76		
	ปริญญาตรี	4.04	0.55		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	0.00		

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านระดับการศึกษา พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.5

อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านอาชีพ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	อาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	เกษตรกร	4.14	0.88	3.59	0.01*
	ค้าขาย	4.02	0.86		
	รับจ้าง	3.77	0.91		
	อื่นๆ	3.60	1.40		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	เกษตรกร	3.88	0.86	8.27	0.00*
	ค้าขาย	3.73	0.84		
	รับจ้าง	4.35	0.85		
	อื่นๆ	3.80	0.41		

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านอาชีพ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.6

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ต่ำกว่า 10,000 บาท	4.22	0.70	1.98	0.08
	10,001 – 20,000 บาท	4.06	0.95		
	20,001 – 30,000 บาท	3.91	0.91		
	30,001 – 40,000 บาท	4.19	0.94		
	40,001 – 50,000 บาท	3.95	0.96		
	มากกว่า 50,001 บาท	3.68	0.65		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.85	0.60	1.88	0.10
	10,001 – 20,000 บาท	4.02	0.84		
	20,001 – 30,000 บาท	3.78	0.87		
	30,001 – 40,000 บาท	3.77	1.05		
	40,001 – 50,000 บาท	3.73	0.82		
	มากกว่า 50,001 บาท	4.10	0.70		

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.08 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.10 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.7

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.91	0.87	3.29	0.01*
	10,001 – 20,000 บาท	4.13	0.97		
	20,001 – 30,000 บาท	4.24	0.67		
	30,001 – 40,000 บาท	3.88	1.00		
	40,001 – 50,000 บาท	4.00	0.60		
	มากกว่า 50,001 บาท	3.38	1.02		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.83	0.95	5.40	0.00*
	10,001 – 20,000 บาท	4.14	0.80		
	20,001 – 30,000 บาท	3.61	0.71		
	30,001 – 40,000 บาท	3.73	0.89		
	40,001 – 50,000 บาท	3.94	0.92		
	มากกว่า 50,001 บาท	3.44	0.51		

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้า

เงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ 1.8

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

H_0 : จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้	จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด	1 - 2 คน	4.09	0.98	0.62	0.54
	3 - 5 คน	3.97	0.88		
	5 - 8 คน	4.06	0.91		
2. การชำระหนี้ครบตามจำนวน	1 - 2 คน	3.83	0.96	0.52	0.60
	3 - 5 คน	3.89	0.83		
	5 - 8 คน	3.96	0.84		

จากตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.54 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน
2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.60 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการศึกษาที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานที่ 2.1

ปัจจัยด้านสภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านสภาพการถือครองที่ดิน ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านสภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสภาพการถือครองที่ดิน

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ำเงินกู้		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านสภาพการถือครองที่ดิน					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	33.63	0.00*
	น้อย	0	0	6	12	6		
	ปานกลาง	0	3	31	41	15		
	มาก	0	15	19	48	59		
	มากที่สุด	0	10	25	55	55		

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสภาพการถือครองที่ดิน (ต่อ)

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านสภาพการถือครองที่ดิน					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	26.49	0.00*
	น้อย	0	3	6	6	6		
	ปานกลาง	0	3	34	29	43		
	มาก	0	12	22	71	57		
	มากที่สุด	0	10	19	50	29		

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสภาพการถือครองที่ดิน พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านสภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านสภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2

ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่การผลิต ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านขนาดของพื้นที่การผลิต

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านขนาดของพื้นที่การผลิต					χ^2	Sig.
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่ กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	20.02	0.02*
	น้อย	0	0	6	9	9		
	ปานกลาง	0	0	28	31	31		
	มาก	0	16	28	52	45		
	มากที่สุด	0	17	23	54	51		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	67.00	0.00*
	น้อย	0	6	6	6	3		
	ปานกลาง	0	11	33	40	25		
	มาก	0	9	31	79	43		
	มากที่สุด	0	7	15	21	65		

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านขนาดของพื้นที่การผลิต พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.02 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.3

ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้านานการ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายูนิคานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้านานการ ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายูนิคานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้านานการ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายูนิคานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายูนิคานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้านานการ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ายูนิคานการ		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านระยะเวลาในการเป็น ลูกค้านานการ					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	17.98	0.04*
	น้อย	0	3	9	6	6		
	ปานกลาง	0	7	21	24	38		
	มาก	0	9	32	63	37		
	มากที่สุด	0	17	25	59	44		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	17.80	0.04*
	น้อย	0	3	6	6	6		
	ปานกลาง	0	6	37	34	32		
	มาก	0	17	25	65	55		
	มากที่สุด	0	10	19	47	32		

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายูนิคานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้านานการ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.04 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนดของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.04 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.4

ปัจจัยด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ายกัญ		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	42.87	0.00*
	น้อย	0	6	9	0	9		
	ปานกลาง	0	6	15	29	40		
	มาก	0	7	32	55	47		
	มากที่สุด	0	3	20	69	53		

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร (ต่อ)

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	26.51	0.00*
	น้อย	0	0	3	12	6		
	ปานกลาง	0	3	32	32	42		
	มาก	0	6	28	67	61		
	มากที่สุด	0	13	13	42	40		

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.5

ปัจจัยด้านรายได้จากผลิตผล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านรายได้จากผลิตผล ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านรายได้จากผลิตผล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้จากผลิตผล

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านรายได้จากผลิตผล					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	51.44	0.00*
	น้อย	0	0	9	15	0		
	ปานกลาง	0	0	27	22	41		
	มาก	0	15	28	55	43		
	มากที่สุด	0	14	17	43	71		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	52.23	0.00*
	น้อย	0	3	9	9	0		
	ปานกลาง	0	0	22	52	35		
	มาก	0	23	31	39	69		
	มากที่สุด	0	3	19	35	51		

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้จากผลิตผล พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านรายได้จากผลิตผล ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านรายได้จากผลิตผล ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.6

ปัจจัยด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ำเงินกู้	ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านรายได้เสริมจากอาชีพ อื่นๆ					χ^2	Sig.	
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	47.49	0.00*
	น้อย	0	3	6	9	6		
	ปานกลาง	0	3	45	30	12		
	มาก	0	13	26	55	47		
	มากที่สุด	0	10	21	68	46		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	19.41	0.02*
	น้อย	0	3	9	3	6		
	ปานกลาง	0	11	30	43	25		
	มาก	0	12	39	71	40		
	มากที่สุด	0	3	20	45	40		

จากตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.02 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานการศึกษาที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาวะเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาลส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานที่ 3.1

ปัจจัยด้านภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านภัยพิบัติต่างๆ ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านภัยพิบัติต่างๆ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยสังคมในด้านภัยพิบัติต่างๆ					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	15.37	0.08
	น้อย	0	0	6	12	6		
	ปานกลาง	0	3	22	36	29		
	มาก	0	21	29	48	43		
	มากที่สุด	0	10	30	63	42		

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านภัยพิบัติต่างๆ (ต่อ)

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยสังคมในด้านภัยพิบัติต่างๆ					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	75.36	0.00*
	น้อย	0	6	6	6	3		
	ปานกลาง	0	19	39	34	17		
	มาก	0	9	26	80	47		
	มากที่สุด	0	0	16	39	53		

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านภัยพิบัติต่างๆ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.08 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านภัยพิบัติต่างๆ ไม่ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี
2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.2

ปัจจัยด้านสภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านสภาวะเศรษฐกิจ ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านสภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสถานะเศรษฐกิจ

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้าเงินกู้		ปัจจัยสังคมในด้านสถานะเศรษฐกิจ					χ^2	Sig.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	50.67	0.00*
	น้อย	0	6	6	12	0		
	ปานกลาง	0	7	37	18	28		
	มาก	0	9	23	70	39		
	มากที่สุด	0	10	22	66	47		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	35.91	0.00*
	น้อย	0	0	9	12	0		
	ปานกลาง	0	12	34	43	20		
	มาก	0	13	32	69	48		
	มากที่สุด	0	7	13	42	46		

จากตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านสถานะเศรษฐกิจ พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านสถานะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านสถานะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวนของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.3

ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_0 : ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

H_1 : ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล

ศักยภาพการชำระหนี้ ของลูกค้ำเงินกู้	ปัจจัยสังคมในด้านนโยบายสนับสนุนของ รัฐบาล					χ^2	Sig.	
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. การชำระหนี้ ตรงเวลาที่กำหนด	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	23.05	0.01*
	น้อย	0	3	6	12	3		
	ปานกลาง	0	19	14	28	29		
	มาก	0	13	37	55	36		
	มากที่สุด	0	8	33	68	36		
2. การชำระหนี้ ครบตามจำนวน	น้อยที่สุด	0	0	0	0	0	41.43	0.00*
	น้อย	0	6	12	3	0		
	ปานกลาง	0	6	35	40	28		
	มาก	0	17	26	74	45		
	มากที่สุด	0	14	17	46	31		

จากตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี กับข้อมูลด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล พบว่า

1. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพด้านการชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ศักยภาพด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการด้านการชำระหนี้ครบตามจำนวน ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 37 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	
1.1 เพศ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ไม่แตกต่างกัน
1.2 อายุ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	แตกต่างกัน
1.3 สถานภาพ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึงจังหวัดราชบุรี	แตกต่างกัน
1.4 ระดับการศึกษา ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	แตกต่างกัน
1.5 อาชีพ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	แตกต่างกัน
1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 37 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1.7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	แตกต่างกัน
1.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ไม่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	
2.1 สภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
2.2 ขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
2.3 ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
2.4 จำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
2.5 รายได้จากผลิตผล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
2.6 รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล

ตารางที่ 37 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
3. ปัจจัยด้านสังคม ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	
3.1 ภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
3.2 สภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล
3.3 นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี	ส่งผล

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ศึกษาสภาวะปัญหาต่างๆ ของลูกค้ำธนาคาร และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการเสนอแนะ และปรับปรุงการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นลูกค้ำเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการศึกษาที่ได้นำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้คือ

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.50 มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.30 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 47.00 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นร้อยละ 43.30 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 44.30 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท เป็นร้อยละ 37.30 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 5 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ำธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า

สภาพการถือครองที่ดิน ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ มีที่ดินของตนเอง รองลงมาเป็นที่ดินของผู้อื่น/เช่า และที่ดินให้สิทธิทำกิน ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ขนาดของพื้นที่การผลิต ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ พื้นที่การผลิตต่ำกว่า 5 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่การผลิต 50 – 10 ไร่ พื้นที่การผลิต 5 – 10 ไร่ พื้นที่การผลิตมากกว่า 100 ไร่ พื้นที่การผลิต 21 – 50 ไร่ และพื้นที่การผลิต 10 – 20 ไร่ ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ระยะเวลาในการเป็นลูกค้านาคกร ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ เป็นลูกค้านาคกรเป็นระยะเวลา 11 – 15 ปี รองลงมาเป็นลูกค้านาคกร 5 – 10 ปี เป็นลูกค้านาคกร 1- 5 ปี และเป็นลูกค้านาคกร 15 ปีขึ้นไป ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

จำนวนเงินกู้จากธนาคาร ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ที่ส่งผลมากที่สุด คือ กู้เงินจากธนาคาร ต่ำกว่า 50,000 บาท รองลงมากู้เงินจากธนาคาร จำนวน 50,001 – 100,000 บาท กู้เงินจากธนาคาร จำนวน 200,001 – 250,000 บาท กู้เงินจากธนาคาร จำนวน 250,001 บาทขึ้นไป กู้เงินจากธนาคาร จำนวน 150,001 – 200,000 บาท และกู้เงินจากธนาคาร จำนวน 100,001 – 150,000 บาท ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

รายได้จากผลผลิต ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ รายได้จากผลผลิต 300,001 บาทขึ้นไป รองลงมารายได้จากผลผลิตต่ำกว่า 20,000 บาท จากผลผลิต 200,001 – 300,000 บาท รายได้จากผลผลิต 50,001 – 100,000 บาท และรายได้จากผลผลิต 20,001 – 50,000 บาท ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ที่ส่งผลมากที่สุด คือ รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 15,001 บาทขึ้นไป รองลงมารายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 1,001 – 5,000 บาท รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 10,001 – 15,000 บาท ไม่มีรายได้เสริม ต่ำกว่า 1,000 บาท และรายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ 5,001 – 10,000 บาท ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาพเศรษฐกิจ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า

ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานการเกษตร ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก

ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ น้ำท่วม รongลงมาเป็นภัยแล้ง ไฟไหม้ และโรคระบาด เช่น เพลี้ย, แมลง ฯลฯ ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

สภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการทำงานเกษตร ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ น้ำมันราคาแพงขึ้น รongลงมาไม่มีตลาดรองรับ/ผลผลิตล้นตลาด ผลผลิตราคาตกต่ำ และต้นทุนในการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน ค่าจ้างรถไถ/รถเกี่ยว ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

การเข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ รongลงมาเป็นการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อ 1 ตำบล 1 SME เกษตร เพื่อสร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรไทย วงเงินกู้ไม่เกิน 20 ล้านบาท/ราย เข้าร่วมโครงการชุมชนปรับเปลี่ยนการผลิตสู่วิถีกตัญญูแล้ง วงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท/กลุ่ม และเข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและจำเป็นของเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง ปี 2558-2559 วงเงินสินเชื่อไม่เกิน 12,000 บาท/ราย ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ชำระหนี้ครบตามจำนวน พบว่า

การชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ มีการแจ้งหนังสือเตือนกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระ รongลงมาเป็นการมีบัตรสินเชื่อเกษตรกร ลดอัตราดอกเบี้ยให้ทุกปี ปรับการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับ มีการยืดหยุ่นการชำระหนี้ เช่น ชำระรายเดือน หรือรายไตรมาส ขึ้นอยู่กับความสะดวกของลูกหนี้ การปรับลดจำนวนเงินส่งชำระหนี้ ให้สินเชื่อวงเงินต่ำสำหรับเกษตรกรที่มีประวัติการค้างชำระหนี้ ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

การชำระหนี้ครบตามจำนวน ในภาพรวมมีความสำคัญในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ การพักชำระหนี้เกษตรกร รongลงมาเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ค้างชำระตามความจำเป็น มีรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ การให้สินเชื่ออย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น สินเชื่อกู้เงินซื้อรถไถหรือรถเกี่ยว สินเชื่อในการซื้อปุ๋ย และส่งเสริมการประกอบอาชีพอื่นเสริมรายได้ของครัวเรือน ตามลำดับ มีความสำคัญในระดับมากเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.1 เพศต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

1.2 อายุต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.3 สถานภาพสมรสต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.4 ระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.5 อาชีพต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

1.7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.1 สภาพการถือครองที่ดิน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 ขนาดของพื้นที่การผลิต ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 ระยะเวลาในการเป็นลูกค้าธนาคาร ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.4 จำนวนเงินกู้จากธนาคาร ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.5 รายได้จากผลิตผล ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.6 รายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ปัจจัยด้านสังคม ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.1 ภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.2 สภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.3 นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของส่องหล้า เลี้ยงรักษา (2553) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ล่าช้าของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคลแบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน บริษัทแคปปิตอลโอเค สาขาพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการชำระหนี้ล่าช้าที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัสวดี บรรพตเสถ (2558) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ลูกค้าธนาคารออมสิน สาขา

อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยของผู้กู้ ได้แก่ สภาพครอบครัวหย่าร้าง การเปลี่ยนงาน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เชื่อประชาชน ส่วนปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสงฆ์ หล้า เลี้ยงรักษา (2553) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ล่าช้าของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคลแบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน บริษัทแคปปิตอลโอเค สาขาพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยทางด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการชำระหนี้ล่าช้าไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายกเว้น ธนาคาร จำนวนเงินกู้จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล และรายได้เสริมจากอาชีพอื่นๆ ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายกเว้น ธนาคาร ไม่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร จาตุฤทธิ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้ายกเว้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้ายกเว้น ธนาคาร ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร ขนาดของพื้นที่ประกอบการเกษตร และการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ เกษตรกรควรทำการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน พร้อมทั้งทำการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณเงินทุนที่ขอกู้ กับ ธ.ก.ส. เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสมกับต้นทุนที่แท้จริง และควรมีการออมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน เป็นการลดความเสี่ยงจากการเกิดปัญหาด้านการเงินที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า

3. ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่างๆ สภาพเศรษฐกิจ และนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกเว้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัสวดี บรรพตเสถ (2558) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ลูกค้ายกเว้น ธนาคารออมสิน สาขาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยภายนอกธนาคารมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ ความต้องการเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ภัยธรรมชาติ นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการบริโภค อัตราเงินเฟ้อ นโยบายรัฐเกี่ยวกับการลงทุน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสามารถ นิตยเสมอ (2536:6) ได้ศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระโดยได้ประมวลผลข้อมูล

หนี้สินค้างชำระของเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ และ ธ.ก.ส. พบว่า 1) ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรัดดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านอื่นๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดี มีการให้สินเชื่อซ้ำซ้อน หรือพนักงานไม่สันทัดในการให้สินเชื่อกับเกษตรกร 2) ปัญหาเกิดจากโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะที่จะทำการเกษตร สินเชื่อที่จัดให้ไว้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตที่จัดหาไม่เหมาะสม 3) ปัญหาจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือผลผลิตการเกษตรตกต่ำกว่าเป้าหมาย 4) ปัญหาเกิดจากสาเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกรเอง เช่น ตาย วิกลจริต 5) ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของตัวเกษตรกรเอง และการอธิบายให้ความกระจ่างในสาระสำคัญของโครงการของเจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลแก่เกษตรกร เช่น เกษตรกรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการที่กู้เงินคลาดเคลื่อน โดยคิดว่าวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับตามโครงการเป็นสิ่งของซึ่งรัฐบาลให้ฟรีโดยไม่ต้องชำระคืน และมีเกษตรกรอีกเป็นจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ โดยตั้งใจจะบิดพลิ้วไม่ส่งเงินกู้ตามกำหนดระยะเวลา

3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี มากที่สุดเกิดจากภัยพิบัติต่าง ๆ ได้แก่ ภัยแล้ง น้ำท่วม ปัจจัยทางสภาวะเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าครองชีพสูงขึ้น น้ำมันราคาแพงขึ้น ผลผลิตราคาตกต่ำ รวมถึงการไม่ได้เข้าร่วมโครงการจากนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ดังนั้น ทางธนาคารควรจะมีการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และดอกเบี้ยค่าน้ำหนักระหว่างเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ธนาคารควรจัดการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตโดยการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการผลิต เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับลูกค้า เพื่อนำมาชำระหนี้เงินกู้กับธนาคารมากขึ้น

2. การเพิ่มศักยภาพในการชำระหนี้ตรงเวลาตามที่กำหนดของลูกค้าด้วยการปรับลดจำนวนเงินส่งชำระหนี้ ปรับการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับ หรือมีการแจ้งหนังสือเตือนกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระ โดยธนาคารเพิ่มความถี่ในการติดตามหนี้ และการเพิ่มศักยภาพในการชำระหนี้ครบตามจำนวน คือ โครงการพักชำระหนี้เกษตรกร การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ค้างชำระตามความจำเป็น เพื่อป้องกันปัญหาหนี้เสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. ธนาคารขยายการให้บริการสินเชื่อที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มผลการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรลูกค้า สนับสนุนสินเชื่อผ่านระบบกลุ่ม และการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการเร่งรัดจัดการคุณภาพหนี้ให้มีประสิทธิภาพ

4. ธนาคารพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรลูกค้า โดยส่งเสริมให้ใช้กระบวนการจัดการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต

5. ธนาคารส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างเป็นระบบ โดยร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. และบริษัทเอกชนเพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิต การรวบรวม การรับซื้อ และการชำระหนี้ด้วยผลผลิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาพื้นที่ที่สามารถแก้ไขปัญหาการชำระหนี้ได้สำเร็จ หรือศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ชำระหนี้ของลูกค้าเพื่อนำผลไปพัฒนารูปแบบการบริหารด้านสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วินิชย์บัญชา. (2545). **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรัฐา แก้วมา. (2553). “การเป็นหนี้และการตัดสินใจไม่ชำระหนี้ของระบบของกลุ่มผู้ประกอบการ จักรยานยนต์รับจ้าง ในเขตเทศบาลนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยญาณันท์ จินณณัฐชา. (2554). “การพัฒนาบุคลากรโดยใช้แนวทางสมรรถนะ.” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีมหานคร.
- ฐานิตา มีลา. (2556). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของระบบของชาวนา ในเขตอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณดา จันทร์สม. (2546). **ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ**. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ: สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). **มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ**. กรุงเทพมหานคร: เอชอาร์เซ็น เตอร์).
- ดารณี พุทธิวิบูลย์. (2543). **การจัดการสินเชื่อ**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ทศพร จาดฤทธิ์. (2554). “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาสำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธัญญ์รัตน์ แสงเหมือน. (2558). “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อ เคหะของลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาเกาะคา จังหวัดลำปาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2559). **ประวัติธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร**. เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน. เข้าถึงได้จาก <http://www.baac.or.th/content-about.php>.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2559). **แผนงานระยะ 5 ปี (ปีบัญชี 2558-2562) และแผนงานประจำปีบัญชี 2558 ด้านธรรมาภิบาล**. เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม. เข้าถึง ได้จาก <http://www.baac.or.th/index.php>.

- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2544). **การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
วิญญูชน.
- บุษบง ชัยเจริญ และบุญมีลี. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนีฏ์ ตระกูล. (2549). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับ
สังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2555). **การวิจัยการตลาด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.
- ปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรแต). (2554). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่
จังหวัดแพร่” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เปรมพงศ์ พูลพัฒน์. (2553). “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการฟื้นฟูและพักฟื้นเกษตรกรราย
ย่อยและยากจนผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัด
เพชรบุรี.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปะศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรธรรมา ชูนิมิตรกุล. (2552). **หลักการปล่อยสินเชื่อที่ดี**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการเงิน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชญ์ นิตยเสมอ. (2538). “บทบาท ธ.ก.ส.กับปัญหาหนี้สินเกษตรกร”. **วารสาร ธ.ก.ส.** 17, 24.
- วัชร มิ่งแก้ว. (2556). “ภาวะการค้างชำระหนี้กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรในจังหวัด
ระนอง.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วารุณี ศรีชัย. (2555). **ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินเกษตรกร ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง จังหวัด
ลำพูน**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- วีระ พรหมนาม. (2553). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร หน่วยอำเภอชนบท สาขาชนบท สำนักงานจังหวัดขอนแก่น.”
รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศัสตราวุธ วงศ์ราษฎร์. (2551). “การศึกษามูลเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารใน
จังหวัดพะเยา.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ศิขริน ศิริอ่อน. (2554). “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารามอินทรา กม.10 กรุงเทพมหานคร.” สารานุกรมปริญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภนิศ หนูทิศ. (2554). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกค้าที่กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนกรณีศึกษา: จังหวัดชัยภูมิ.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สมฤทัย บัวกิ่ง. (2555). “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา จำกัด จังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สามารถ นิตย์เสมอ. (2536). “ธ.ก.ส.กับการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท”. วารสาร ธ.ก.ส. (15 กรกฎาคม 2536): 6.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2557). Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. Productivity 9, 53 (พฤศจิกายน- ธันวาคม): 48.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Learning**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน).
- สุทธญาณ โอบอ้อม. (2557). “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรัสวดี บรรพตเสต. (2554). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อประชาชน ลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ส่องหล้า เลี้ยงรักษา. (2553). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ล่าช้าของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคล แบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน บริษัท แคปปิตอลโอเค สาขาพิษณุโลก.” การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2558). **แนวทางธรรมาภิบาลของ ก.ล.ต.(Code of Governance)**. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.sec.or.th/TH/AboutUs/Documents/cgsec.pdf>.

เอื้อมดาว เอกะสิงห์. (2554). “พฤติกรรมในการชำระหนี้ของลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทยในกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

Al-Zein, EzaGhassan. (2016). **Capital controls and external debt term structure.**

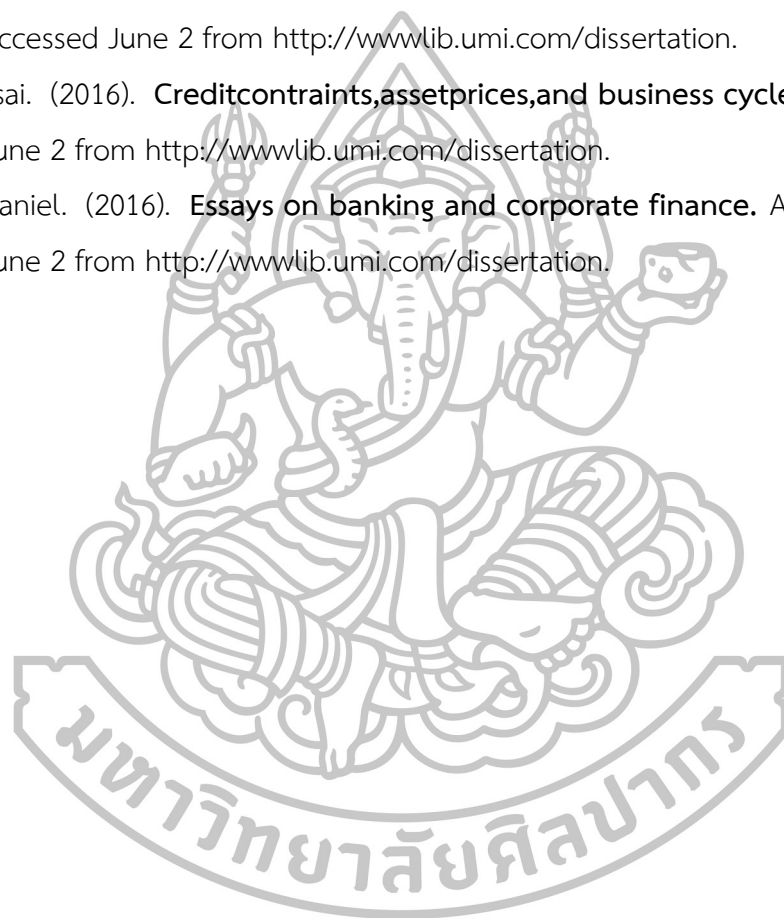
Accessed June 2 from <http://wwwlib.umi.com/dissertation>.

Ahmed, Faisai. (2016). **Credit constraints, asset prices, and business cycles.** Accessed

June 2 from <http://wwwlib.umi.com/dissertation>.

Paravisini, Daniel. (2016). **Essays on banking and corporate finance.** Accessed

June 2 from <http://wwwlib.umi.com/dissertation>.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เพื่อการศึกษาของ
นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้จึง
เรียนมาเพื่อขอความร่วมมือจากท่าน ในการสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณทุก
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 2. 31 - 40 ปี
☐ 3. 41 - 50 ปี	☐ 4. 51 - 60 ปี
☐ 5. 60 ปีขึ้นไป	
3. สถานภาพการสมรส

☐ 1. โสด	☐ 2. สมรส
☐ 3. หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	
☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ไม่ได้เรียน	☐ 2. ประถมศึกษา
☐ 3. มัธยมศึกษา	☐ 4. ปวช./ปวส./อนุปริญญา
☐ 5.ปริญญาตรี	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. รับจ้าง	
☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ( ) 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท   ( ) 2. 10,001 – 20,000 บาท
- ( ) 3. 20,001 – 30,000 บาท   ( ) 4. 30,001 – 40,000 บาท
- ( ) 5. 40,001 – 50,000 บาท   ( ) 6. มากกว่า 50,001 บาท
7. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
- ( ) 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท   ( ) 2. 10,001 – 20,000 บาท
- ( ) 3. 20,001 – 30,000 บาท   ( ) 4. 30,001 – 40,000 บาท
- ( ) 5. 40,001 – 50,000 บาท   ( ) 6. 50,001 บาทขึ้นไป
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
- ( ) 1. 1 – 2 คน   ( ) 2. 3 – 5 คน
- ( ) 3. 5 – 8 คน   ( ) 4. มากกว่า 8 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง: พิจารณาว่าท่านให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ใน
 ระดับใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (5=มากที่สุด 4=มาก
 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการ ชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
9. สภาพการถือครองที่ดินในปัจจุบันของท่าน					
9.1 ที่ดินของตนเอง					
9.2 ที่ดินของผู้อื่น/เช่า					
9.3 ที่ดินให้สิทธิทำกิน					
10. ขนาดของพื้นที่การผลิตในปัจจุบันของท่าน					
10.1 ต่ำกว่า 5 ไร่					
10.2 5 – 10 ไร่					
10.3 10 – 20 ไร่					
10.4 21 – 50 ไร่					
10.5 50 – 100 ไร่					

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการ ชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
10.6. มากกว่า 100 ไร่					
11. ระยะเวลาในการเป็นลูกค้านาคาร ธ.ก.ส.					
11.11- 5 ปี					
11.2 5 – 10 ปี					
11.3 11 – 15 ปี					
11.4 15 ปีขึ้นไป					
12. จำนวนเงินกู้จากธนาคาร ธ.ก.ส.					
12.1 ต่ำกว่า 50,000 บาท					
12.2 50,001 – 100,000 บาท					
12.3 100,001 – 150,000 บาท					
12.4 150,001 – 200,000 บาท					
12.5 200,001 – 250,000 บาท					
12.6 250,001 บาทขึ้นไป					
13. รายได้จากผลผลิตของท่าน					
13.1 ต่ำกว่า 20,000 บาท					
13.2 20,001 – 50,000 บาท					
13.3 50,001 – 100,000 บาท					
13.4 100,001 – 200,000 บาท					
13.5 200,001 – 300,000 บาท					
13.6 300,001 บาทขึ้นไป					
14. รายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆของท่าน					
14.2 ต่ำกว่า 1,000 บาท					
14.3 1,001 – 5,000 บาท					
14.4 5,001 – 10,000 บาท					
14.5 10,001 – 15,000 บาท					

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการ ชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
14.615,001 บาทขึ้นไป					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง: พิจารณาว่าท่านให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ใน
ระดับใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (5=มากที่สุด 4=มาก
3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด)

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระ หนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
15. ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การเกษตร					
15.1 ภัยแล้ง					
15.2 น้ำท่วม					
15.3 ไฟไหม้					
15.4 โรคระบาดเช่นเพลี้ย, แมลง ฯลฯ					
16. สภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การเกษตร					
16.1 น้ำมันราคาแพงขึ้น					
16.2 ผลผลิตราคาตกต่ำ					
16.3 ไม่มีตลาดรองรับ/ผลผลิตล้น ตลาด					
16.4 ต้นทุนในการผลิตสูงเช่นค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน ค่าจ้างรถไถ/รถเกี่ยว เป็นต้น					
17. ท่านเข้าร่วมโครงการจากนโยบาย สนับสนุนของรัฐบาลหรือไม่					
17.1. ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ					

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
17.2. เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและจำเป็นของเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง ปี 2558-2559 วงเงินสินเชื่อไม่เกิน 12,000 บาท/ราย กำหนดชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปี ไม่มีดอกเบี้ย กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรลูกค้ำรายย่อยของ ธ.ก.ส. ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ทำให้ไม่สามารถทำการผลิตได้ หรือผลผลิตได้รับความเสียหาย ทำให้มีรายได้ลดลง เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในการชั่วคราว พร้อมทั้งก่อให้เกิดการใช้จ่ายหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ และช่วยป้องกันการก่อกวนสินนอกระบบของเกษตรกร					
17.3. เข้าร่วมโครงการสินเชื่อ 1 ตำบล 1 SME เกษตร เพื่อสร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรไทย วงเงินกู้ไม่เกิน 20 ล้านบาท/ราย เป็นสินเชื่อระยะเวลาเงินกู้ไม่เกิน 10 ปี มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคการเกษตร ทั้งรายคน วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร หรือบริษัท ชุมชน ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และกระตุ้นให้เกิดการจ้างงาน					

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
17.4 เข้าร่วมโครงการชุมชน ปรับเปลี่ยนการผลิตสู่วิถีเกษตรยั่งยืน วงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท/กลุ่ม กำหนดชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปี มีอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 0.01 ต่อปี สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ประสบวิกฤติภัยแล้ง ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ที่มีความสมัครใจและตั้งใจ ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตอย่างแท้จริง และผ่านการคัดเลือกจากชุมชน ใช้เป็นค่าเช่าที่ดิน ค่าปัจจัยการผลิต และค่าจ้างแรงงาน ให้กับเกษตรกร					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง: พิจารณาว่าท่านให้ความสำคัญกับศักยภาพการชำระหนี้เงินกู้ในระดับใดโดยใส่เครื่องหมาย

- ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด)

ศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
1. ชำระหนี้ตรงเวลาที่กำหนด					
1.1 การปรับลดจำนวนเงินส่งชำระหนี้					
1.2 ปรับการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับ					
1.3 ลดอัตราดอกเบี้ยให้ทุกปี					
1.4 การมีบัตรสินเชื่อเกษตรกร					
1.5 มีการแจ้งหนังสือเตือนกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระ					
1.6 ให้สินเชื่อวงเงินต่ำสำหรับเกษตรกรที่มีประวัติการค้างชำระหนี้					

ศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้านัก	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
1.7 มีการยืดหยุ่นการชำระหนี้เช่นชำระรายเดือนหรือรายไตรมาสขึ้นอยู่กับความสะดวกของลูกค้าหนี้					
2. ชำระหนี้ครบตามจำนวน					
2.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกค้าหนี้ค้างชำระตามความจำเป็น					
2.2 การพักชำระหนี้เกษตรกร					
2.3 การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้					
2.4 มีรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร					
2.5 การให้สินเชื่ออย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น สินเชื่อกู้เงินซื้อรถไถหรือรถเกี่ยว, สินเชื่อในการซื้อปุ๋ย เป็นต้น					
2.6 ส่งเสริมการประกอบอาชีพอื่นเสริมรายได้ของครัวเรือน					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลา และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

สำเนา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ ๒๕๕๕

โทร.034-218790

วันที่ 16 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตุ

ด้วย นางสาวอุทัยรัตน์ ดวงชื่น รหัสประจำตัว 57602410 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกยู่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ ๕384

โทร.034-218790

วันที่ 16 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณภนันท์ หอมสุต

ด้วย นางสาวอุทัยรัตน์ ดวงชื่น รหัสประจำตัว 57602410 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัย
ที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้านักเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง "

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำเนา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ 33๕3

วันที่ 16 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สุวิชา วรวิเชียรวงษ์

ด้วย นางสาวฤทัยรัตน์ ดวงชื่น รหัสประจำตัว 57602410 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย ให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวฤทัยรัตน์ ดวงชื่น
วันเดือนปีเกิด	2 กรกฎาคม 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	44/6 หมู่ 7 ตำบลธรรมเสน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120 โทรศัพท์ 085-3638629
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสวนผึ้ง 99/11 ม.1 ตำบลท่าเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี 70180
ตำแหน่งปัจจุบัน	พนักงานการเงิน 7
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2549	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ.2557	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2550	บริษัทเอส วี พี แอคเคาต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี
พ.ศ.2552	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาคุยบุรี ตำแหน่ง ผู้ช่วยพนักงานการเงิน
พ.ศ.2554	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง ตำแหน่ง พนักงานการเงิน 4
พ.ศ.2559	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสวนผึ้ง ตำแหน่ง พนักงานการเงิน 7